

မြန်မာ့သဘာဝသယံဇာတ ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းများနှင့် ကောင်းမွန်သည့် အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်

မြန်မာနိုင်ငံ တည်ဆဲဥပဒေများ၏ အားနည်းချက် ပြဿနာများ

ရွှေသဘာဝဓာတ်ငွေ့
လှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့
(Shwe Gas Movement)
ဇူလိုင်လ၊ ၂၀၁၃ ခုနှစ်

ရွှေသဘာဝ ဓာတ်ငွေ့လှုပ်ရှားမှု (SHWE GAS MOVEMENT)

ရွှေသဘာဝဓာတ်ငွေ့ လှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့ (SGM) သည် ရပ်ရွာအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ဖြစ်၍၊ ရွှေသဘာဝ ဓာတ်ငွေ့စီမံကိန်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံကို ဖြတ်သန်းသွားမည့် တရုတ်နိုင်ငံ၏ ရေနံ-ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းကို လူ့ အခွင့်အရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ တရားမျှတမှုများ၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ ထုတ်လုပ်ရေးကဏ္ဍတွင် ဘဏ္ဍာဝင်ငွေဆိုင်ရာ ပွင့်လင်းမြင် သာမှုအကြောင်းများအပေါ် အခြေခံ၍ ကန့် ကွက် လှုပ်ရှားနေသော အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်ပါသည်။

ရွှေသဘာဝ ဓာတ်ငွေ့လှုပ်ရှားမှု (Shwe Gas Movement) က ဒီဇိုင်းပြင်ဆင်သည်။ ဓာတ်ပုံများ မူပိုင်ဖြစ်သည်။

website: www.shwe.org

ဆက်သွယ်ရန်။ global@shwe.org

မူပိုင်ခွင့် © ဇူလိုင်လ၊ ၂၀၁၃ ခုနှစ်။

အစီရင်ခံစာ အကျဉ်းချုပ်

မြန်မာနိုင်ငံတွင် မကြာသေးခင်နှစ်များအတွင်း အရပ်သားအစိုးရ ပြန်လည်ပေါ်ထွန်းလာခြင်းနှင့် ဥပဒေပြုမှု ဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်ချက်များတွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း အပေါ် ချီးမြှောက် ပြောဆိုနေကြ ပြီး နိုင်ငံတကာ စီးပွားရေး ဒဏ်ခတ် ပိတ်ဆို့မှုများလည်း ရပ်သိမ်းခဲ့ချေပြီ။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ သမ္မတ ဦးသိန်းစိန် သည်လည်း ၁၉၆၆ ခုနှစ်မှစ၍ ကြည့်လျှင် အမေရိကန်သို့ ပထမဆုံးအကြိမ် လာရောက် လည်ပတ်ခွင့်ရ သည့် ဧည့်နိုင်ငံခေါင်းဆောင်တဦး ဖြစ်လာခဲ့ချေပြီ။ သို့သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် ယေဘုယျ တွေ့ရှိနေ ရသည့် အနေအထားမှာ နက်ရှိုင်းမှု မရှိသေးသကဲ့သို့ လေးနက်သည့် ဘက်စုံ ပြောင်းလဲမှုများလည်း မမြင် တွေ့ရသေးပါ။

ယခုအချိန်က ပို၍ အရေးပါသည့် အချိန် ဖြစ်နေသည်။ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး လုပ်ငန်းများကို အပေါ်ယံဟန်ပြ သဘော ဆောင်ရွက်နေမည့်အစား အခြေခံပြည်သူလူထု ကြုံတွေ့နေရသည့် ပြဿနာများ ဖြေရှင်းပေးနိုင် ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းသင့်လှပါသည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အကျယ်အပြန့် ပျက်စီး ယိုယွင်းနေမှုများ၊ လူ့ အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ၊ အစိုးရ၏လက်တွေ့ လုပ်ဆောင်မှုများတွင် ပွင့်လင်း မြင်သာမှုဆိုင်ရာများမှာ သိသိသာသာ ပြောင်းလဲမှု အနည်းငယ် မျှသာ ရှိနေသေးသည်။ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးကိစ္စများကို မကြာခင် ဆိုသလို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုနေသော်လည်း လူအများစု၏ နေ့စဉ် ဘဝတွင် ပြည်တွင်းစစ် ပြဿနာများ၊ လူမျိုးတုန်း သုတ်သင်သတ်ဖြတ်မှုများ၊ အကျယ်အပြန့် ဖြစ်ပေါ် နေသော လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများ၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးအုပ် ချုပ်ရေးကို လက်လွှတ်စံပယ် ငြင်းပယ် ကျင့်သုံးနေမှုများ၊ အခြား အငြင်းပွားဖွယ် ပြဿနာများ ကိုသာ ကြုံတွေ့နေကြရပါသည်။

ဗဟိုအစိုးရ၏ အာဏာချုပ်ကိုင်နိုင်ရေး အတွက်ကိုသာ တည်ဆဲဥပဒေများက ဆက်လက်ပံ့ပိုးပေးနေဆဲဖြစ် ပြီး အခြေခံလွတ်လပ်ခွင့်များကို ကန့်သတ် ပိတ်ပင်ထားဆဲ ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် လုံလောက်သည့် တန်းတူ ညီမျှမှုရှိသည်။ တရားဝင် လူမှုပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများ ဖြစ်ပေါ်ရန်အတွက်ကိုလည်း ဟန့်တားထားဆဲပင် ရှိနေသေးသည်။ ဤအခြေအနေတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တည်ဆဲတရားရေးစနစ်ကို ကောင်းစွာနားလည် သဘော ပေါက်ရန် အရေးကြီးပြီး သို့မှသာ နိုင်ငံ၏ အမှန်တကယ် နိုင်ငံရေး အခြေအနေမှန်ကို မြင်တွေ့နိုင်မည် ဖြစ်ပါ သည်။

နှစ်ပေါင်း ၆၀ ကျော် ကာလအတွင်း နိုင်ငံကို ပထမဆုံးအကြိမ် တံခါးဖွင့်ခဲ့သည်နှင့် အညီ ကမ္ဘာတဝန်းလုံးမှ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုညှိသူများနှင့် လောင်စာစွမ်းအင် အသုံးချလိုကြသူများက မြန်မာနိုင်ငံမှ ကြွယ်ဝသည့် သဘာဝ သယံဇာတများကို ပို၍ မျက်စိ ကျလာနေပြီး ချဉ်းကပ်လာနေကြသည်။ ယခုစာတမ်းငယ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ မှ တည်ဆဲ တရားဥပဒေများ၏ အခြေခံမူဘောင်ကို ဝေဖန်ဆန်းစစ်ထားပြီး အားနည်းချက်များနှင့် အကန့် အသတ်များကို ဖော်ပြထားပါသည်။ မူဝါဒရေးဆွဲ ချမှတ်သူများ၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများ၊ ကော်ပိုရေးရှင်းများ၊ အစိုးရများ၊ အစိုးရများအကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နေသည့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အခြားသော အရေးပါသည့် အင်အားစုများ အတွက် ရည်ရွယ်တင်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်တွင်းတွင် လျော်ကန်သင့်မြတ်သည့် ဥပဒေမူဘောင်တစ်ရပ် ပေါ်ထွန်း လာစေရေးအတွက်လည်း မီးမောင်းထိုး တင်ပြ ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ဥပဒေများသည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု အားကောင်းရေးနှင့် အစိုးရကိုသာ ကိုယ်စားပြုရေး ဘက်သို့ ဦးမတည်သင့်ဘဲ ပြည်သူများအတွက် တာဝန်ခံမှု တာဝန်ယူမှု ရှိရမည့်အပြင် ပြည်သူများနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ကာကွယ်မှုလည်း ပေးနိုင်ရ ပါလိမ့်မည်။ အရေးပါသည့် မူဝါဒများ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ တို့နှေးနေသည့် အနေအထားတွင် သဘာဝ သယံဇာတ ထုတ်ယူ အသုံးချနေမှုများ၊ နိုင်ငံခြား တိုက်ရိုက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ တိုးများလာစေရေးနှင့် အခြား ဆက်စပ်နေသည့် လုပ်ငန်းများ၊ အထူး သဖြင့် သဘာဝသယံဇာတ ထုတ်လုပ်မှု လုပ်ငန်းများအတွက် အလေးပေး လုပ်ဆောင်နေကြသည်များကို ရပ်ဆိုင်းသင့်ကြောင်း ယခု စာတမ်းငယ်တွင် အကြံပြု တင်ပြထားပါသည်။

ဤသို့ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပြဿနာများ၊ လူမှုဘဝနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုဆိုင်ရာ ပြဿနာများကို လျစ်လျူ ရှု၍ ၎င်းလုပ်ငန်းများကို ရှေ့တိုးလုပ်ကိုင်ရန် ကြိုးပမ်းနေကြသော မည်သည့် အဖွဲ့အစည်း မဆို ကမ္ဘာတဝန်း လုံး ကျင့်သုံးရမည့် ကောင်းမွန်သည့် အစိုးရ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကို မြန်မာနိုင်ငံတွင် တိကျစွာ လိုက်နာကျင့်သုံး ရန် ပျက်ကွက်သူများဖြစ်သည်ဟု စွပ်စွဲရမည်သာ ဖြစ်ပါတော့သည်။

**အတိုကောက်
ဝေါဟာရများ**

ADB	Asian Development Bank (အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်)
BWEG	Burma Environmental Working Group (မြန်မာ့ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အလုပ်အဖွဲ့)
BNI	Burma News International (နိုင်ငံတကာ မြန်မာ့သတင်း)
CBD	Convention on Biological Diversity (ဇီဝသတ္တမျိုးကွဲမှုဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာသဘောတူညီချက်)
CNPC	China National Petroleum Corporation (တရုတ်အမျိုးသား ရေနံ ကော်ပိုရေးရှင်း)
EI	Extractive Industry (သယံဇာတ ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်း)
EIA	Environmental Impact Assessment (သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှုဆိုင်ရာ အကဲဖြတ် စိစစ်မှု)
EITI	Extractive Industries Transparency Initiative (သယံဇာတရင်းမြစ် ထုတ်လုပ်မှု လုပ်ငန်းများ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ဖော်ဆောင်ရေး)
FDI	Foreign Direct Investment (နိုင်ငံခြားတိုက်ရိုက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု)
FPIC	Free and Prior Informed Consent (သတင်းအချက်အလက်များ လွတ်လပ်စွာ ကြိုတင် သိရှိခွင့်နှင့် ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်)
GDP	Gross Domestic Product (ပြည်တွင်း အသားတင် ထုတ်လုပ်မှုတန်ဖိုး)
HLP	Housing, Land and Property (အိုးအိမ်၊ မြေယာနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှု)
ICCPR	International Covenant on Civil and Political Rights (နိုင်ငံသားနှင့် နိုင်ငံရေး အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီချက်)
ILO	International Labor Organization (အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအလုပ်သမားအဖွဲ့ချုပ်)
INGO	International Non-Governmental Organization (နိုင်ငံတကာ အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ)
MNHRC	မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားလူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်
MOECF	မြန်မာနိုင်ငံ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန
MOGE	Myanmar Oil and Gas Enterprise (မြန်မာ့ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း)
MSG	Multi-stakeholder Group (အရေးပါသည့် သက်ဆိုင်ပါဝင်သူများ အစုအဖွဲ့)
NBSAP	အမျိုးသား ဇီဝမျိုးကွဲ ဆိုင်ရာ မဟာဗျူဟာ လုပ်ငန်း အစီအစဉ်
NCEA	သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အမျိုးသားကော်မရှင်
NGO	Non-Governmental Organization (အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ)
OHCHR	Office of the UN High Commissioner for Human Rights (ကုလသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ မဟာမင်းကြီးရုံး)
PHCR	Physical Cultural Resources (ရုပ်ဝတ္ထုဆိုင်ရာ ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်များ)
RGI	Resource Governance Index (သယံဇာတရင်းမြစ်များ စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ ညွှန်းကိန်း)
SIA	Social Impact Assessment (လူမှုဘဝ ထိခိုက်မှုဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်စိစစ်မှု)
SPDC	နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ
UNDP	United Nations Development Programme (ကုလသမဂ္ဂ ဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်)
USDP	ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ
WWF	World Wide Fund for Nature (ကမ္ဘာ့တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ ရန်ပုံငွေအဖွဲ့)

တည်ဆဲဥပဒေများ၏ အဓိက အားနည်းချက်များ

၁။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ

က။ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အခန်း (၄) အပိုဒ် (၉၆) အရသဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ကာကွယ်ရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းရေး တို့နှင့် ပတ်သက်သော ဥပဒေပြုခွင့် အာဏာ၊ အကြီးစား သဘာဝသယံဇာတ ရင်းမြစ် ဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်း နှင့်သက်ဆိုင်သော ဥပဒေပြုခွင့် သို့မဟုတ် ဥပဒေပြုနိုင်ရန် အာဏာကို ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး တို့ကို ပေးမထားပဲ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေက ပြည်ထောင်စု ဗဟိုအစိုးရကိုသာ အလုံးစုံလုပ်ပိုင်ခွင့်ပြုထားသည်။ ပြည်ထောင်စုနှင့် အခြား နိုင်ငံတော်အဆင့်များ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာကို တိတိကျကျ သတ်မှတ်ဖော်ပြနိုင်ရန် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရန် လိုအပ်သည်။

ခ။ ဖွဲ့စည်းပုံ ဥပဒေအရ နှင့် ဘဏ္ဍာရေး အကန့်အသတ်များအရ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အမျိုးသားကော်မရှင် (NCEA) ၏ အခန်းကဏ္ဍမှာလည်း မထိရောက်နိုင် ဖြစ်နေရသည်။

ဂ။ ၂၀၁၂ ခုနှစ်က ပြဌာန်းထားသည့် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး ဥပဒေတွင် အားနည်းချက်များ ရှိနေသည်။

ဃ။ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှု ဆိုင်ရာ အကဲဖြတ် စိစစ်မှု(EIA)၊ လူမှုဘဝ ထိခိုက်မှု ဆိုင်ရာ အကဲဖြတ် စိစစ်မှု(SIA)၊ သတင်း အချက်အလက်များ လွတ်လပ်စွာ ကြိုတင် သိရှိခွင့်နှင့် ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်(FPIC) သဘောတရားများ မရှိဘဲ ဖြစ်နေ သည်။

၂။ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ

က။ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေတွင် သတင်းအချက်အလက်များ ရယူပေးပို့မှုဆိုင်ရာ လွတ်လပ်ခွင့်၊ သဘာဝ သယံဇာတများ စီမံခန့်ခွဲမှုတွင် ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ပါဝင်နိုင်ခွင့်၊ မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် အကျိုးအမြတ် ခွဲဝေခြင်း စသည့် အခွင့် အရေးများ ကင်းမဲ့နေသည်။

ခ။ ဥပဒေများအရ လွတ်လပ်စွာ စုဝေးခွင့်နှင့် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို တရားမျှတမှု မရှိဘဲ ထိန်းချုပ်ကန့် သတ် ထားသည်။ ဥပမာ- ငြိမ်းချမ်းစွာ စုဝေးခွင့်နှင့် ငြိမ်းချမ်းစွာ စီတန်းလှည့်လည်ခွင့်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ၊ ရာဇသတ်ကြီး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၀၅ (ခ)။

ဂ။ ဥပဒေများအရ လွတ်လပ်စွာ အသင်းအပင်း ဖွဲ့စည်းခွင့်ကို ထိန်းချုပ်ကန့်သတ်ထားသည်။ ဥပမာ- ၁၉၀၈ ခုနှစ် မတရား အသင်း အက်ဥပဒေ၊ ၁၉၈၈ ခုနှစ် အသင်းအပင်းများ ဖွဲ့စည်းမှုဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့် အဆိုပြုထားသည့် အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်း (NGO) မှတ်ပုံတင်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေ မူကြမ်း။

ဃ။ ဥပဒေများအရ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကို ထိန်းချုပ်ကန့်သတ်ထားသည်။ ဥပမာအားဖြင့်- အစိုးရကို ဗဟိုပြုထားသည့် အိုးအိမ်၊ မြေယာနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုဆိုင်ရာ (HLP) ဥပဒေများ၊ (လယ်ယာမြေ ဥပဒေ၊ မြေယာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ ၂ ခု၊ မြေလွတ် မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများ စီမံခန့်ခွဲမှု ဥပဒေ)။

င။ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် နှင့် သတင်းမီဒီယာကို ကန့်သတ်ချုပ်ချယ်ထားခြင်း။ [ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေပြီးနောက် ဆင်ဆာ တည်းဖြတ်ခြင်း၊ ပြန်ကြားရေး ဝန်ကြီးဌာန၏ မီဒီယာ ပုံနှိပ်လုပ်ငန်းများကို မှတ်ပုံတင်ခွင့်နှင့် ပယ်ဖျက်နိုင် သည့် အာဏာ၊ အီလက်ထရွန်နစ် ဥပဒေ (၂၀၀၄)၊ ရုပ်ရှင် ဥပဒေ (၁၉၉၆)၊ ကွန်ပျူတာပညာ ဖွံ့ဖြိုးရေး ဥပဒေ (၁၉၉၆)၊ ရုပ်မြင် သံကြားနှင့် ဗီဒီယို ဥပဒေ (၁၉၈၅)၊ ပုံနှိပ်စက်များနှင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူများ မှတ်ပုံတင်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေ (၁၉၆၂)၊ ကြေး နန်း ဥပဒေ (၁၉၃၃).. စသည်ဖြင့်]

စ။ ပြဿနာများရှိနေသည့် အိုးအိမ်၊ မြေနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေများ(မြေယာ ရယူမှုဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေ၊ စိုက်ပျိုးမြေ ဥပဒေ နှင့် မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများ စီမံခန့်ခွဲမှု ဥပဒေ) ဆ။ အလုပ်သမား အခွင့်အရေးများနှင့် ပတ်သက်၍ ဥပဒေပြဌာန်းချက်များ မရှိခြင်း။

၃။ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် သဘာဝသယံဇာတများ စီမံခန့်ခွဲမှု

က။ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုအတွက် ဖွဲ့စည်းပုံစနစ်အရ နှင့် ဥပဒေကြောင်းအရ စီစဉ်ထားမှုများ ကင်းမဲ့နေပေသည်။ (ကင်းမဲ့နေမှုများတွင် အစီရင်ခံမှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များ အားနည်းနေခြင်း၊ သယံဇာတ ထုတ်လုပ်မှု လုပ်ငန်းများတွင် အရည်အသွေးနှင့် အကာအကွယ် လုံခြုံမှုဆိုင်ရာ အစီအမံများ အားနည်းနေခြင်း၊ တရားဥပဒေ စိုးမိုးမှု အားနည်းခြင်း နှင့် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ အများပြည်သူ သဘောထား ဆန္ဒကို အလေးထား လုပ်ကိုင်မှုတွင်လည်း အားနည်းချွတ်ယွင်းချက်များ ရှိနေသည်။)

ခ။ သယံဇာတရင်းမြစ် ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းများ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ဖော်ဆောင်ရေး (EITI) ကို စတင်ကြိုးပမ်း အကောင် အထည် ဖော်နေသော်လည်း၊ တရားဝင် ဥပဒေပြဌာန်း ဆောင်ရွက်ခြင်း မရှိသေးပါ။

ဂ။ ဥပဒေများအရ ဗဟိုအစိုးရကို သဘာဝ သယံဇာတများ အားလုံး ထိန်းချုပ်ခွင့်ပြုထားသည်။ ဥပမာအားဖြင့်- ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၇။

ဃ။ ဥပဒေများအရ တိုင်းပြည် ဝင်ငွေကို မျှတစွာ ခွဲဝေဖြန့်ဖြူးပေးရန် ပြဌာန်းချက်များ မရှိပါဘဲနှင့် ဗဟိုအစိုးရက စီးပွားရေးတစ်ခုလုံး ထိန်းချုပ်နိုင်ရန် အခွင့် အာဏာပေးထားသည်။ ဥပမာ - ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၉၆ နှင့် ၁၈၈။

င။ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်ရန် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ၇၅ ရာခိုင်နှုန်း အတည်ပြုမှု ရရှိရန် လိုအပ်သည်။

စ။ တရားဝင် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရန် မလိုအပ်ဘဲ တပ်မတော်သား ကိုယ်စားလှယ် ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းကို အလိုအလျောက် လွှတ်တော်တွင် တက်ရောက်စေရန် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအရ အခွင့်ပေးထားခြင်း။

ဆ။ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှုဆိုင်ရာ အကဲဖြတ် စိစစ်မှု(EIA)၊ လူမှုဘဝ ထိခိုက်မှု ဆိုင်ရာ အကဲဖြတ် စိစစ်မှု(SIA)၊ သတင်း အချက်အလက်များ လွတ်လပ်စွာ ကြိုတင် သိရှိခွင့်နှင့် ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်(FPIC) သဘောတရားများ မရှိဘဲ ဖြစ်နေ သည်။

နိဒါန်း - လစ်ဘရယ်ဝါဒသစ် ဂလိုဘယ်လိုက်ဇေးရှင်းနှင့် ကောင်းမွန်သည့် အစိုးရအုပ်ချုပ်မှုစနစ်

လစ်ဘရယ်ဝါဒသစ် ဂလိုဘယ်လိုက်ဇေးရှင်း (ကမ္ဘာလွှမ်းမတ် ဆက်သွယ်မှုဖြစ်စဉ်) မှာ တနည်းအားဖြင့် လွတ်လပ်စွာ ကုန်သွယ်နိုင်ရန် အတားအဆီးများ ဖယ်ရှားပေးခြင်းနှင့် နိုင်ငံများ၏ စီးပွားရေးစနစ်များ ပို၍နီးကပ်စွာ ပေါင်းစည်း လုပ်ကိုင်စေခြင်း၊ ပင်ဖြစ်သည်။ ထိုဖြစ်စဉ် မှာ ကမ္ဘာကြီးပေါ်တွင် စစ်အေးတိုက်ပွဲ ပြီးဆုံးချိန် နောက်ပိုင်း ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ စီးပွားရေး ဆက်သွယ်မှုသို့ ပိုမို ပြောင်းလဲလာချိန်မှစပြီး ကြန့်အင် လက္ခဏာတရပ် ဖြစ်လာနေခဲ့သည်။ သို့အတွက်ကြောင့် စီးပွားရေး ကဏ္ဍတွင်ရော၊ နိုင်ငံရေး ကဏ္ဍတွင်ပါ ကြီးမားသည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများလည်း ဖြစ်ပေါ်လာရသည်။ ယနေ့ ကမ္ဘာကြီး၌ ပို၍ ဆက်နွယ် ကမ္ဘာဆန်လာမှုကို တချို့သော ပညာရှင်များက ကမ္ဘာပေါ်ရှိ လူတိုင်း ချင်းအတွက် ကြွယ်ဝချမ်းသာမှုများကို ဆောင်ကျဉ်းလာမည့် အလားအလာများ၊ အထူးသဖြင့် ဆင်းရဲချို့တဲ့သူများကို ပို၍အကျိုးရှိ စေမည့် အလားအလာများဟု ရပ်တည် ဖော်ပြကြသည်။ သို့သော်လည်း ဝေဖန်သူ တချို့ကမူ ယနေ့ ဂလိုဘယ်လိုက်ဇေးရှင်း အနေဖြင့် ကမ္ဘာ့ စီးပွားရေးအပေါ်တွင် လည်းကောင်း၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အပေါ်တွင် လည်းကောင်း၊ အထူးသဖြင့် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ ဆင်းရဲချို့တဲ့သူများ အတွက် အလုပ်မဖြစ်၊ ထူးထူးခြားခြား သက်ရောက်မှုမရှိဟု ဝေဖန်ကြပါသည်။^၁

မြန်မာနိုင်ငံအတွက်မှာမူ ဒုတိယပြင်ချက်ကသာ ပို၍ သက်ဆိုင်နိုင်ပါသည်။ အပြုသဘော အရည်အသွေးများ ရှိနေသော်လည်း အလိုအလျောက် အပြုသဘော ကောင်းကျိုးများ သယ်ဆောင်လာမည် ဆိုသည်မှာ မဖြစ်နိုင်ပါ။ ၎င်းအစား ဒေသခံများ တန်းတူညီမျှ အကျိုးအမြတ်များ ခွဲဝေခံစားနိုင်ရေးနှင့် ဒေသန္တရ ပတ်ဝန်းကျင်ကို လိုလောက်စွာ ကာကွယ်ပေးနိုင်ရေး အတွက် လျော်ကန်စွာ စီမံခန့်ခွဲရန် လိုအပ်ပါလိမ့်မည်။ သို့မှသာ ပို၍ ထိုးဖောက်လာမည့် ကမ္ဘာ့အင်အားစုကြီးများ ရန်မှ ကာကွယ်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။

ဤသို့သော အသွင်ကူးပြောင်းမှုမျိုးကို ကြုံတွေ့ဖူးသည့် အားလျော်စွာ ကောင်းမွန်သည့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဖြစ်ပေါ်စေရေးအတွက် ကဏ္ဍပေါင်းစုံရှိ အာဏာပိုင်များ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် ရှုပ်ထွေးခက်ခဲလှသည့် သဘာဝသယံဇာတ ထုတ်လုပ်မှု လုပ်ငန်းများ အပေါ် ထိရောက်မှုရှိစွာ၊ တန်းတူညီမျှမှု ရှိစွာ၊ တာဝန် သိစွာ အပြည့်အဝ စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရေး အတွက် အရေးပါလှပေသည်။

သို့အတွက်ကြောင့် အောက်ဖော်ပြပါ မိတ်ဆက်စာတမ်းငယ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ သယံဇာတထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများ၌ ကဏ္ဍပေါင်းစုံမှ အာဏာပိုင်များ၏ စိန်ခေါ်မှုများနှင့် အခွင့်အလမ်းများ အပေါ် အခြေခံ၍ ရွှေ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ထုတ်လုပ်ရေး စီမံကိန်းကို သုံးသပ် တင်ပြထားပါသည်။

နိုင်ငံတော်တစ်ခုတည်း ရပ်တည် ရှင်သန်၍ မရတော့ပါ။ ကောင်းမွန်သည့် အုပ်ချုပ်မှုစနစ်ဖြစ်ပေါ်လာစေရေး အတွက် ကဏ္ဍပေါင်းစုံမှ အာဏာပိုင်ဆိုင်ကြသူများသည် သက်ဆိုင်ရာ အခန်းကဏ္ဍမှ ဆောင်ရွက်ကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ တည်ဆဲ

ဥပဒေများသည် အားနည်းချွတ်ယွင်းချက်များ ရှိနေသကဲ့သို့ နိုင်ငံတကာ တန်ဖိုးစံနှုန်းများကို ပြည်တွင်းဥပဒေ၌ ကျင့်သုံးရန်လည်း ငြင်းပယ်နေသည်။

၎င်းအခြေအနေမျိုးတွင် တရုတ်နိုင်ငံမှ တရုတ်အမျိုးသား ရေနံကော်ပိုရေးရှင်း (CNPC) က ပွင့်လင်းမြင်သာမှုမရှိခြင်း၊ အခြားသော သယံဇာတ ထုတ်လုပ်သည့် စီမံကိန်းများပေါ်တွင် လက်မခံနိုင်ဖွယ် လုပ်ဆောင်ချက်များဖြင့် အကြိမ်ကြိမ် အမြတ်ထုတ် ခေါင်းပုံဖြတ်နေသည်ကို ကြုံတွေ့နေကြရပါသည်။ ဤအချက်များမှာ ကောင်းမွန်သည့် အစိုးရစနစ် ဖြစ်ရန်အတွက် အတားအဆီးများ ဖြစ်စေပါသည်။ လူမှုဘဝနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်နစ်နာ ဖွယ်ရာများ ရှိနေသော်လည်း ရွှေသဘာဝဓာတ်ငွေ့ စီမံကိန်းတွင် ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပနှင့် နိုင်ငံတကာမှ ကော်ပိုရေးရှင်းကြီးများကို ဆက်၍ လုပ်ဆောင် ခွင့်ပြုထားဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ သို့အတွက်ကြောင့် ရွှေသဘာဝ ဓာတ်ငွေ့စီမံကိန်းကို ဆန်းစစ် သုံးသပ်ကြည့်ရန် အကြောင်းများ ဖြစ်ပေါ်လာစေပါသည်။

ယခုစာတမ်းငယ်တွင် အစိုးရစနစ်နှင့် ပြဿနာရှိနေသည့် အရေးအရာများကို ဝေဖန်ဆန်းစစ်ထားပါသည်။ အထူးသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တည်ဆဲဥပဒေများကို ဝေဖန်ဆန်းစစ်နိုင်ရန်နှင့် ဆက်လက်ဆွေးနွေးမှုများ ပြုနိုင်ရန် တင်ပြထားပါသည်။ ရွှေသဘာဝဓာတ်ငွေ့ လှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့ (Shwe Gas Movement) အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံသည် မှန်ကန်သော လမ်းကြောင်းပေါ်သို့ ဦးတည်လျှောက် လှမ်းနေသည့် ကိစ္စအပေါ် အသိအမှတ်ပြု၍ မပစ်ပယ်လိုသော်လည်း၊ ယခုဖော်ပြမည့် ပြဿနာများနှင့် မူဝါဒများ အပေါ်တွင်မူ များစွာတိုးတက်လာစေရန် ဆောင်ရွက်ဖို့ လိုအပ်နေသေးကြောင်း ဆိုလိုရင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

ရွှေသဘာဝ ဓာတ်ငွေ့စီမံကိန်းအရေး လှုပ်ရှားနေကြသူများနှင့် သယံဇာတများ ထုတ်လုပ်ရယူနေကြသူများအတွက် သာမက၊ မူဝါဒရေးဆွဲသူများ၊ အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဘက် လူမှု အဖွဲ့အစည်းများအတွက်လည်း ရည်ရွယ်ရေးသားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အရေး၊ လူ့အခွင့်အရေး၊ ပွင့်လင်း မြင်သာမှု၊ တစ်စုံလုံးလွှမ်းခြုံမှုရှိသော ကောင်းမွန်သည့် အစိုးရစနစ် ဖြစ်ပေါ်လာစေရေးနှင့် ပတ်သက်၍ အကန့်အသတ်များ၊ ဆိုးကျိုးများကို သိရှိ၍ လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်နေကြသူများ အတွက်လည်း ရည်ရွယ်ရင်း ဖြစ်ပါသည်။

ကောင်းမွန်သည့် အစိုးရအုပ်ချုပ်မှုစနစ်ဆိုသည်မှာ
"ကောင်းမွန်သည့် အစိုးရအုပ်ချုပ်မှုစနစ်ဟူသည်မှာ အခြားအချက်များအပြင် လူအများ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် တာဝန်ယူ တာဝန်ခံမှုတို့ ပါဝင်ရမည် ဖြစ်သည်။ ထိရောက်မှုနှင့် တန်းတူညီမျှမှုလည်း ရှိရ ပေလိမ့်မည်။ ထို့အပြင် ဥပဒေနည်းကျအုပ်ချုပ်ရေးကိုတည်း မြှင့်တင်ပေးရပါမည်။ ကောင်းမွန်သည့် အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေး စနစ်က လူမှုအဖွဲ့အစည်း တစ်ခုလုံး၏ သဘောကြိုက်ညီမှုကို အခြေခံ၍ နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေးအရ ဦးစားပေး လုပ်ငန်းများကို သေချာဖော်ဆောင်ရပါမည်။ ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အရင်းအမြစ်များ ခွဲဝေနေရာချထားရာတွင် အဆင်းရဲဆုံးနှင့် ထိခိုက်နစ်နာမှုရှိနိုင်ခြေ အများဆုံးသူများ၏ အသံကိုလည်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရာတွင် နားထောင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။"^၂

နောက်ခံအကြောင်းအရင်းနှင့် လတ်တလော အရေးပါမှု - မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးအခြေအနေ

နိုင်ငံတကာ မြန်မာ့သတင်းဌာန (BNI) က "၂၀၁၀ ပြည့်နှစ်တွင် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပပြီးနောက် ပုံမှန် အရပ်သားအစိုးရ ပေါ်ထွန်းလာပြီး စီးပွားရေးကဏ္ဍတွင် နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်တွင် ပွင့်လင်းမှုများ စိတ်လှုပ်ရှားဖွယ် ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုများ ရှိလာခဲ့သည်" ဟု ဆိုပါသည်။^၁ နိုင်ငံရေးအရ မတည်ငြိမ် လှုပ်ခတ်နေဆဲ အသွင်ကူးပြောင်းမှု ဖြစ်သော်လည်း၊ လူမှုအသိုက်အဝန်းများ အချင်းချင်းကြား အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် ယခင်ပဋိပက္ခဟောင်းများ မီးပွားပြန်ထ၍ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များ ရှိနေသေးသော်လည်း၊^၂ ယနေ့ မြန်မာနိုင်ငံသည် ဂလိုဘယ်လိုက်ဇေးရှင်း၏ လစ်ဘရယ်ဝါဒသစ် အင်အားစုများကို ပထမဆုံး အကြိမ်အဖြစ် နှစ်ပေါင်း ၆၀ ကျော် ကြာပြီးနောက် တံခါးဖွင့် ပေးခဲ့လေပြီ။

ဤအနေအထားတွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် ၎င်း၏ ပေါ့ကွယ်လှသည့် သဘာဝသယံဇာတများကြောင့် စိတ်ဝင်စား အရေးပေးမှု အထူးရရှိနေကာ လာမည့်နှစ်များတွင် သယံဇာတတူးဖော် ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများ များစွာတိုးတက် ကြီးထွားလာတော့မည် ဖြစ်သည်။

ဂလိုဘယ်လိုက်ဇေးရှင်းမှ ရရှိခံစားရမည့် အခွင့်အလမ်းများ ရှိနေသော်လည်း နိုင်ငံခြားတိုက်ရိုက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ (FDI) နှင့် သဘာဝသယံဇာတတူးဖော် ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများမှာ အန္တရာယ်ပြဿနာ ကင်းလှသည်တော့ မဟုတ်ပေ။ အထူးသဖြင့် ဒေသခံ ပြည်သူများနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်တို့ အပေါ် ခြိမ်းခြောက်မှုများ ရှိနေပေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပြည်သူများသည် ၁၉၆၂ ခုနှစ်မှ စ၍ စစ်အုပ်ချုပ်ရေးအောက်တွင် နေထိုင်ရန်သန်ခွဲကြရပြီး ဒီမိုကရေစီ အုံကြွတောင်းဆိုမှုများ အပေါ်တွင်လည်း ပြင်းထန်ရက်စက်စွာ ဖိနှိပ်ဖြိုခွင်းမှုများနှင့် အကြိမ်ကြိမ် ကြုံတွေ့ခဲ့ကြရသည်။ ယခင်က နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား ၁,၄၀၀ ကျော် ဖမ်းဆီး အကျဉ်းချထားဖူးခဲ့သည်။ ထို့အပြင် နိုင်ငံတကာ အစိုးရများနှင့် အင်အားစုများကို ချွေးသိပ်နိုင်ရန် တရားမမျှတသည့် ရွေးကောက်ပွဲများလည်း ကျင်းပခဲ့သည်။ ထောက်လှမ်းရေးကွန်ရက်၏ တင်းကျပ်သည့် အုပ်ချုပ်ရေးစနစ် အောက်တွင် နှစ်ပေါင်းများစွာ နေထိုင်ခဲ့ကြရမှု၊ ဖိနှိပ်မှုများနှင့် ဆက်သွယ်ရေး ကိစ္စများ အပေါ်တင်းကျပ် ကန့်သတ်ထားမှုများကြောင့် မြန်မာပြည်သူ အများစုမှာ မကျေနပ်မှု များအပေါ် ရေငုံနှုတ်ဆိတ် နေခဲ့ကြရသည်။ တချိန်တည်းမှာပင် နိုင်ငံတွင်းမှ လူများစွာမှာလည်း ဒုက္ခသည်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားများအဖြစ်လည်းကောင်း အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများသို့ ထွက်ပြေး ခိုလှုံခဲ့ကြသည်။ သေချာသည်မှာ မြန်မာပြည်သူများအဖို့ စစ်အစိုးရ၏ တင်းကျပ်သည့် တိုက်ရိုက်အုပ်ချုပ်မှု အောက်တွင် ခါးသည်းစွာ ဖြတ်သန်းခဲ့ကြရသူများ ဖြစ်ပါသည်။

ဤသို့သော အခြေအနေများ အောက်တွင် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ဒေသခံ ပြည်သူများကို အသိပေး ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ခြင်း မရှိပါ။ သို့သော် ထိုဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းကြီးများ အကောင်အထည်ဖော်ရန် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို စစ်တပ်နှင့် နိုင်ငံခြားကော်ပိုရေးရှင်းကြီးများက ပွင့်လင်းမြင်သာမှု မရှိဘဲနှင့် တဖက်သတ် ချမှတ်လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်။ ဒေသခံပြည်သူများနှင့် ဒေသန္တရပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် ထိခိုက်နှစ်နာစေမှု

များလည်း ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။

ကမ္ဘာ့စီးပွားရေး ဖိုရမ် (WEF) ၂၀၁၃ ခုနှစ် အစီရင်ခံစာတွင် ကလဲရား လော့ခ်ဟတ် (Clare Lockhart) က သူ၏ ဆောင်းပါး "သဘာဝ ကြွယ်ဝမှုပေလော။ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားနေသည့် နိုင်ငံများ၌ သဘာဝအရင်းအမြစ်များအပေါ် တာဝန်သိ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ပတ်သက်၍ အလားအလာ" တွင် ဖော်ပြထားရာ၌ "နောက်ဆုံးအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ သဘာဝ အရင်းအမြစ် ကြွယ်ဝမှုများကို ဥစ္စာအဖြစ် ပြောင်းလဲလုပ်ဆောင်ရာတွင် သက်ဆိုင်သည့် အင်အားစုများက ထိုသို့ ပြောင်းလဲနိုင်သော ကစားပွဲစည်းမျဉ်း သတ်မှတ်နိုင်စွမ်းမှာ အရေးပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ အဖွဲ့အစည်းစနစ် (အင်စတီကျူးရှင်း) အများစုသည် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ဖြစ်ပေါ်စေရန် အတွက် အထူးအရေးပါသည့် ကဏ္ဍများတွင် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ကြရန် အားဖြည့်ပေးမှုများ လိုအပ်နေသေးသည်။ ..." ဟု ရေးသားထားခဲ့သည်။^၃ သို့အတွက်ကြောင့် ယခုလက်ရှိ လုပ်ဆောင်နေဆဲ၊ သို့မဟုတ် အနာဂတ်တွင် ဆောင်ရွက်ရန် လျာထားသည့် အရင်းအမြစ် တူးဖော် ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများသည် ပြည်သူများနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အပေါ် ကာကွယ်ပေးမည့် စံနှုန်းများကို အသိအမှတ်ပြု လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်ကြရေးမှာ ပို၍ အရေးကြီး လိုအပ်လာပါသည်။

မတည်ငြိမ်သေးသည့် အခြေအနေများ

- တိုင်းရင်းသားများနှင့် စစ်ပွဲ ပဋိပက္ခများ ဆက်လက် ဖြစ်ပေါ်နေခြင်း
- ပိုက်လိုင်းတည်ရှိရာဝန်းကျင်များတွင် စစ်တပ်များ တိုးချဲ့ချထားနေခြင်း
- နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားအားလုံး မလွတ်မြောက်သေးခြင်း
- နိုင်ငံခြား တိုက်ရိုက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု (FDI) နှင့် သယံဇာတ ထုတ်လုပ်မှု လုပ်ငန်း (EI) အပေါ် ဥပဒေကြောင်းအရ အခြေခံမူဘောင်များ မလုံလောက်သေးခြင်း။

ကောင်းမွန်သည့် အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးစနစ် လိုအပ်ခြင်း -

သဘာဝသယံဇာတထုတ်လုပ်မှု၏ နောက်ဆက်တွဲ ပြဿနာများ၊ ရွှေ့သဘာဝဓာတ်ငွေ့စီမံကိန်း

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ရွှေ့သဘာဝဓာတ်ငွေ့စီမံကိန်းအား လျော်ကန်စွာ စီမံခန့်ခွဲမှုမရှိခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာရသည့် စိုးရိမ်ပူပန်ဖွယ် အခြေအနေများကို ရွှေ့သဘာဝဓာတ်ငွေ့ လှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့က တောင်းဆိုလှုပ်ရှားနေကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့်၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးမှု၊ လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများနှင့် စစ်တပ်တိုးချဲ့ ချုပ်ကိုင်လာခြင်းများကို ကြုံတွေ့ခံစားနေကြရပါသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးခြင်း

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးခြင်းသည် ရွှေသဘာဝဓာတ်ငွေ့ စီမံကိန်းတွင် ပြင်းထန်စွာ ထိခိုက်ခံစားရသည့် နောက်ဆက်တွဲ ဆိုးကျိုးပင် ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လောင်စာစွမ်းအင် ပို၍ လိုအပ်နေသည့်အချိန်၌ နိုင်ငံ၏ သဘာဝသယံဇာတများကို ဆက်လက်၍ နိုင်ငံခြားသို့ တင်ပို့ရောင်းချနေရာ ဒေသခံပြည်သူများမှာ ခံစားရယူခွင့် မရှိဘဲ ဖြစ်နေရပါသည်။

ဤအကျိုးဆက်ကြောင့် ရခိုင်ပြည်နယ်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ သယံဇာတပေါကြွယ်ဝသည့် ဒေသတစ်ခုဖြစ်သော်ငြားလည်း ပင်မ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားပေးလိုင်းများနှင့် ဆက်သွယ်မှု ပေးထားခြင်း မရှိသောကြောင့် အမှောင်ထုထဲတွင် နေထိုင်ကြရသည်မှာ အလွန် မဆီလျော်သော ကိစ္စဖြစ်နေပါတော့သည်။ လိုအပ်သည့် လောင်စာများအတွက် သစ်ပင်များ၊ ထင်းများကိုသာ မှီခို အားထား နေကြရသည်။ သို့အတွက်ကြောင့်လည်း သစ်တောပြုန်းတီးမှုများ ဖြစ်ပေါ်လာစေသည်။

ထိုမျှမက ရွှေသဘာဝ ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်း စီမံကိန်းသည် ဇီဝမျိုးကွဲများ ပေါကြွယ်ဝသည့် ဒေသတစ်လျှောက်ကို ဖြတ်သန်း ဖောက်လုပ်သွားသဖြင့် သစ်တောများကိုလည်း နှစ်ခြမ်းပိုင်းခြား ပစ်လိုက်သည်။ ထိုအခါ ပိုက်လိုင်းဖြတ်သန်းရာ ဒေသတစ်လျှောက်တွင် ကမ္ဘာပေါ်၌ ၁၀ ခုမြောက် ထိခိုက်နစ်နာဖွယ် အရှိဆုံးသစ်တောဟု သတ်မှတ်ခံရသည့် နေရာ၌ သစ်တောပြုန်းတီးမှုများ ထပ်၍ ဖြစ်ပေါ်စေပါတော့မည်။⁷ ရွှေသဘာဝဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်း အတွက် လိုအပ်သည့် အခြားအခြေခံအဆောက်အအုံများ ထပ်၍ ဆောက်လုပ်ပါက ဒေသခံပြည် သူများ၏

ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းများ အပေါ်တွင်လည်း ခြိမ်းခြောက်မှု ဖြစ်ပေါ်လာစေတော့မည် ဖြစ်ပါသည်။ တဖက်တွင်လည်း ပင်လယ်ပြင်၌ ငါးဖမ်းကြသူ ဒေသခံများကို ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်း အနီးနှင့် တူးဖော် ထုတ်လုပ်ရာ စင်များ အနီး ၁၀ မိုင် အကျယ်အဝန်း အတွင်း၌ ကပ်ခွင့် မပြုသကဲ့သို့ ဓာတ်ငွေ့ တူးဖော်ရာမှ ထွက်ရှိလာ သည့် ဓာတုပစ္စည်းများ၊ ဓာတ်ငွေ့ ပန်းထွက်မှုများ၊ အခြား အဆိပ် အတောက်များသည် ပင်လယ်ကြမ်းခင်းသို့ ရောက်လာစေပြီး သဘာဝ ဝန်းကျင်ကို ညစ်ညမ်းစေပါသည်။ ရေတွင် အောက်ဆီဂျင်ဓာတ် ပါဝင်မှုနှုန်းကိုလည်း ကျဆင်းလာစေပါသည်။ သို့အတွက်ကြောင့် ရေရှည်တွင် ပင်လယ်နေ သက်ရှိများ ဖြစ်တည်နိုင်မှုကိုလည်း စိုးရိမ်ပူပန်ဖွယ် ဖြစ်လာစေပါသည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှုဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်စိစစ်မှု (EIA) ကို မဖြစ်မနေ ဆောင်ရွက်စေခဲ့သော်လည်း၊ ယနေ့တိုင် အစိုးရကသော် လည်းကောင်း၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံနေသည့် ကော်ပိုရေးရှင်းကသော်လည်း ကောင်း ရလဒ်များကို လူသိရှင်ကြား ထုတ်ပြန်ပေးခြင်း မရှိသေးပါ။

လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများ

လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှု ဆိုးဆိုးရွားရွား ရှိနေသည်ဟု လူသိများသည့် နိုင်ငံတစ်ခုအဖို့ သဘာဝအရင်းအမြစ်များ အကြီးအကျယ် ထုတ်လုပ်ရယူနေသည့် လုပ်ငန်းစဉ်ကြောင့် ဤသို့ ချိုးဖောက်မှုများ သိသာထင်ရှားစွာ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ် ကျူးလွန်နေသည်မှာ အံ့ဩဖွယ်တော့ မဟုတ်ပေ။ အခြားသော မတော်မတရား ပြုကျင့်မှုများ အပြင် ရွှေသဘာဝဓာတ်ငွေ့ စီမံကိန်းနှင့် ပတ်သက်၍ အထူးကြုံတွေ့ ခံစားနေကြရသည့် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများမှာ မြေဟောင်းများ အတင်းအဓမ္မ သိမ်းယူခြင်း၊ အဓမ္မလုပ်အားပေး ခိုင်းစေခြင်း၊ ငွေညှစ်ခြင်း၊

ခြိမ်းခြောက်ခြင်း၊ ရိုက်နှက် သတ်ဖြတ်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ အဓမ္မလုပ် အားပေး ခိုင်းစေမှုများအတွက် မှတ်တမ်း အထောက်အထား အများ အပြားရှိနေပြီး “လုပ်အားခ” ဖြင့် ခိုင်းစေ လုပ်ကိုင် နေကြသူများသည် လည်း ဆိုးရွားသည့် အခြေအနေဖြင့် ရင်ဆိုင်နေကြ ရပါသည်။ အထူး သဖြင့် လုပ်ခလစာ မပေးဘဲနှင့် သို့မဟုတ် မဆိုစလောက်မှုနှင့် အချိန်ပို လုပ်ကိုင်နေကြရခြင်း ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ စောဒကတက် ပြောဆိုလျှင်လည်း အလုပ်ဖြတ်မည်ဟု ခြိမ်းခြောက်ထားသည်။ ပိုက် လိုင်းတစ်ကျောတွင် စစ်တပ်များပို၍ နေရာချထား လာသည့် အတွက် ကြောင့်လည်း ရိုက်နှက်ခံရမှုများ၊ သတ်ဖြတ်မှုများ ရှိလာခဲ့သည်။ ထို့ အပြင် ဒေသခံလယ်သမားများနှင့် တံငါများ ထံမှ အတင်းအကျပ် အခွန် အတုတ် တောင်းခံခြင်းများ၊ ငွေညှစ်ခြင်းများလည်း အနံ့အပြားတွင် ဖြစ် ပေါ်နေသည်။

နောက်ဆုံးအနေဖြင့် လျော်ကြေး မပေးဘဲ၊ သို့မဟုတ် လျော်ကြေး အနည်းငယ်မျှဖြင့် အတင်းအကျပ်နှင့်ထုတ်ခြင်း၊ မြေယာသိမ်းပိုက်ခြင်း များ အစစ်အဆေးမရှိဘဲ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသည်။ ဒေသခံမိသားစု များ၏ လက်ရှိ ရပ်တည်ချက် ဂုဏ်သိက္ခာကို ထိပါးနေရုံမျှမက နောင်လာ မည့်မျိုးဆက်များအထိ ဘဝရှင်သန် ရပ်တည်နိုင်ရေးကိုလည်း ထိခိုက် နှစ်နာ စေလျက်ရှိသည်။

စစ်တပ်ထိန်းချုပ်မှု အမြစ်တွယ် ခိုင်မာလာစေခြင်း

သဘာဝသယံဇာတများ ထုတ်လုပ်မှုမှ ရရှိလာသည့် အကျိုးအမြတ်များ ကို စစ်အစိုးရက ညီမျှမှုမရှိဘဲ သိမ်းကြုံးရယူနေခြင်းသည် ကမ္ဘာတဝန်း ရှိ သယံဇာတကြွယ်ဝသည့် အခြားနိုင်ငံများတွင်လည်း လေ့လာတွေ့ ရှိနေရသည့် အချက်တခု ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း ယခင် စစ်အစိုးရ(နအဖ)က နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေး လုပ်ငန်းတခုဖြစ်သည့် မြန်မာ့ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း (MOGE) မှတဆင့် အကျိုးအမြတ် များ ရယူခံစားခဲ့ကြပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိ နိုင်ငံရေး အခြေ အနေအရ သဘာဝသယံဇာတ များမှနေ၍ စစ်အစိုးရ သက်ဆိုးရှည် စေရေး အတွက် အသုံးပြုခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားနေပြီး စစ်အသုံးစရိတ်များ အတွက် သယံဇာတ ရောင်းချမှုမှရရှိသည့် ဘဏ္ဍာငွေများဖြင့် ဖြည့် တည်း ကြပါသည်။

ရွှေဂက် စီမံကိန်း ရေနံနှင့် သဘာဝ ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်း တစ်ခုချင်းစီမှ နှစ်စဉ် ဝင်ငွေ အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၉၀၀ မျှ ခန့်မှန်း ရရှိ နေမည် ဖြစ်သည့် အားလျော်စွာ ယခုစီမံကိန်းမှ ရရှိမည့် ဘဏ္ဍာဝင်ငွေမှာ နှစ် စဉ် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁.၈ ဘီလီယံ မျှ ရှိနိုင်ပါသည်။^၁ ရေနံစီမံ အပေါ်တွင် ကောက်ခံသည့် တန်ဖိုးမြှင့်အခွန် ၁၆ ရာခိုင်နှုန်းကို ထပ်မံ ပေါင်းထည့်ပါက^၂ လာမည့်နှစ်များတွင် ရွှေ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ စီမံကိန်း မှနေ၍ မြန်မာနိုင်ငံအတွက် ဘဏ္ဍာငွေ အမြောက်အများ ရရှိစေမည် ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံပိုင် ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း (MOGE) က ရွှေသဘာဝ ဓာတ်ငွေ့စီမံကိန်းမှ နေ၍ လာမည့်နှစ် ၃၀ တွင် အမေရိကန် ဒေါ်လာ ၂၉ ဘီလီယံ ရရှိမည် ဖြစ်သည်။

သို့သော်လည်း အစိုးရက ပွင့်လင်းမြင်သာမှုကို မဖော်ဆောင်နိုင်သော ကြောင့် ယခုရန်ပုံငွေများ မည်သည့်နေရာတွင် သုံးစွဲမည် ဆိုသည်မှာ ကြိုတင်ခန့်မှန်းရန် မဖြစ်နိုင်ပါ။ ဤသို့ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုမရှိဘဲ လျှို့ဝှက်

လုပ်ဆောင်နေသည့် အခြေအနေတွင် မြန်မာ နိုင်ငံ၏ စစ်အသုံးစရိတ်မှာ ပြီးခဲ့သည့် ဆယ်စုနှစ်တွင် နိုင်ငံ ဘတ်ဂျက်၏ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်း အထိ ရှိနေခဲ့ပါသည်။

ထိုအချိန်တွင် ကုလသမဂ္ဂ ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ် (UNDP) ၏ ခန့်မှန်း ချက်အရ နိုင်ငံ၏ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေးအသုံးစရိတ် မှာ ၀.၄ ရာခိုင် နှုန်းနှင့် ၀.၅ ရာခိုင်နှုန်း မျှသာ အသီးသီး နိမ့်ကျစွာ ရှိနေခဲ့ပါသည်။^{၁၀} မည်သို့သောတိုင်းတာမှု ညွှန်းကိန်းတိုင်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံက အောက် ဆုံးတွင် ရှိနေခဲ့ရသည်။ ယခုအခါ စစ်အသုံးစရိတ်ကို ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ ဘတ်ဂျက်တွင် ၂၁ ရာခိုင်နှုန်းသို့ ဖြတ်တောက် လျှော့ချခဲ့ပြီး ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု အတွက် ၃.၉ ရာခိုင်နှုန်း၊ ပညာရေး အသုံးစရိတ် အတွက် ၄.၄ ရာခိုင်နှုန်း အသီးသီး သုံးစွဲခဲ့သောကြောင့် ပြောင်းလဲခဲ့ပြီဟု ဆိုနိုင်သည်။^{၁၁} နိုင်ငံ၏ စုစုပေါင်း အသားတင် ထုတ် လုပ်မှုတန်ဖိုး (GDP) တခုလုံးသည် သယံဇာတ ထုတ်ယူရောင်းချ မှုနှင့် ၎င်းနှင့်သက်ဆိုင်သည့် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကြောင့် မြင့် တက်လာခဲ့သည်။ ထိုသို့ မြင့်တက်လာခဲ့ရာ ဘတ်ဂျက်တွင် တစ်ရာ ခိုင်နှုန်း လျော့ကျသော်လည်း အမှန်တကယ် ရရှိသည့် ငွေသားတွင် မူ မြင့်တက်လာနိုင် ပါသေးသည်။ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁.၁၅ ဘီလီ ယံခန့်ကို စစ်ပစ္စည်းများ၊ လေယာဉ်ယုံများ၊ သင်္ဘောများ၊ ယာဉ်များ၊ စစ်တပ်ဆိုင်ရာ စက်မှုပစ္စည်းများ၊ စစ်တပ် ဆောက်လုပ်ရေး လုပ်ငန်း များ၊ လက်နက်များအတွက် သုံးစွဲခဲ့ပါသေးသည်။^{၁၂} တစ်ချိန်တည်းတွင် မြန်မာပြည်သူများကို အမှန်တကယ် အကျိုးရှိစေမည့် ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး အတွက်မှာမူ ယခုပမာဏ၏ အချိုးအဆ အနည်းငယ်မျှကိုသာ ခွဲဝေ သုံးစွဲခဲ့ပါသည်။

တည်ဆဲ ဥပဒေများနှင့် စည်းမျဉ်းပြဌာန်းမှုများ

ယခုကဏ္ဍတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ သဘာဝသယံဇာတ ထုတ်လုပ်ရယူနေ သည့် လုပ်ငန်းများအပေါ် မည်သို့အုပ်ချုပ် စီမံခန့်ခွဲ နေသည်ကို တင်ပြ ထားပြီး အုပ်ချုပ်မှုအလိုက် ကဏ္ဍနယ်ပယ် ၃ ခု၏ ရှုထောင့်မှ တင်ပြ ထားပါသည်။

(၁) နိုင်ငံတော် အစိုးရအဆင့်၊ (၂) နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ (အင်စတီကျူးရှင်းများ)နှင့် နိုင်ငံဖြတ်ကျော် ကော်ပိုရေးရှင်းကြီးများ ပါ ဝင်သည်။

အမှန်စင်စစ် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်မှုအစိုးရစနစ်ဆိုလျှင် ယခု သီး ခြားဖြစ်သည့် ကဏ္ဍနယ်ပယ် ၃ ခုတို့အကြား ဘက်ညီမျှ သို့မဟုတ် အနည်းဆုံး အပြန်အလှန် တာဝန်ယူမှု တာဝန်ခံမှု လိုအပ်ပါသည်။ ယခုအခါ ဤကဏ္ဍနယ်ပယ် ၃ ခုတွင် အချင်းချင်း အပြန်အလှန် ဖြည့် ဆည်းမှု မရှိကြသည်မှာ ထင်ရှားနေပြီး အထူးသဖြင့် မြန်မာပြည် တွင်းတွင် ကျင့်သုံးနေသော ဥပဒေများကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ သို့အတွက် ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ သယံဇာတ ထုတ်လုပ်ရာ လုပ်ငန်းများတွင် ကောင်းမွန်သည့် အစိုးရအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဖြစ်ပေါ်လာစေရေး အတွက် စိန်ခေါ်မှုပြဿနာ အကြီးအကျယ် ဖြစ်နေစေပါသည်။

၁။ နိုင်ငံတော် အစိုးရ

မြန်မာ ပြည်တွင်းတွင် ကျင့်သုံးနေသော အစိုးရစနစ်၏ အခြေခံမူဘောင်၊ တစ်နည်းအားဖြင့် နိုင်ငံတော် အစိုးရမှာ ဆန်းစစ် ရမည်ဆိုလျှင် အငြင်းပွားဖွယ်ရာ အများအပြား ရှိနေပါသည်။ “မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြီးခဲ့သည့် နှစ် ၅၀ အတွင်း ဥပဒေ” အကြောင်း လေ့လာရေးသားသူ အင်ဒရူး ဟက်စလေ (Andrew Huxley) ၏ အဆိုအရ ၁၉၈၈ ခုနှစ်မှစ၍ မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရသည် တရားမဝင်သည့် အခြေအနေ ကျရောက်ခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။¹³

မြန်မာနိုင်ငံတွင် သယံဇာတထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်း (EI) ကို စီမံထိန်းသိမ်းခြင်း

“မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများ အကောင်အထည်ဖော်ရာ၌ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှုဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်စိစစ်မှု (EIA) သို့မဟုတ် လူမှုဘဝ ထိခိုက်မှုဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်စိစစ်မှု (SIA) များ လိုအပ်သည် ဟု ဥပဒေပြဌာန်းထားချက်များ မရှိပါ။ ပြည်သူများက အစိုးရထံမှ သတင်းအချက်အလက်များ ရရှိနိုင်ရေးအပေါ်တွင်လည်း ကန့်သတ်ထားပါသည်။ ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ သတင်းများ ထုတ်ပြန်ပေးရန်အတွက်ကိုလည်း သက်ဆိုင်ရာ အေဂျင်စီဌာနများထံမှ ကြိုတင်ခွင့်ပြုချက် ရယူရန် လိုအပ်ပါသည်။ လမ်းနှင့် ဆည်များ တည်ဆောက်ခြင်း၊ သတ္တုတွင်း တူးဖော်ခြင်း၊ သစ်တော ခုတ်ယူခြင်း၊ အလားတူပင် ကျောက်မီးသွေး၊ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ တူးဖော်ခြင်းကိစ္စများတွင်လည်း ဆိုးကျိုး သက်ရောက်နိုင်မှုများ အတွက် စံနှုန်းနှင့် အညီ လုပ်ဆောင်ရန်များ သတ်မှတ်ထားမှု မရှိပါ။ ...”¹⁴

ပြီးခဲ့သည့် ရာစုနှစ် တဝက်တာကာလတွင် စစ်အစိုးရ အဆက်ဆက်က တရားဥပဒေနည်းကျ အုပ်ချုပ်ရေးကို ပစ်ပယ်ထားကြောင်း ပြသခဲ့ကြသည်။¹⁵ သို့အတွက်ကြောင့် ဥပဒေပြုရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို လျစ်လျူရှုခဲ့ကြပြီး တရားစီရင်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်များတွင်လည်း ဆိုးဆိုးရွားရွား တရားမမျှတမှုများ ရှိနေခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဥပဒေများသည် တရားမဝင်ရုံ၊ မမျှတရုံမျှသာမကဘဲ၊ အငြင်းပွားဖွယ် အများအပြားလည်း ရှိနေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရားဥပဒေပြင်ပက ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နေကြခြင်း ဟူသည့် ဆောင်းပါးတွင် ဖော်ပြထားရာ၌ “မြန်မာ့ဥပဒေများ၏ တရားမမျှတမှုနှင့် အတင်းအကျပ်သဘော ဆောင်ရွက်နေမှု တို့အပြင် တချို့သော ဥပဒေပြဌာန်းချက်များ၏ မရေရာနိုင်မှုတို့ ပေါင်းစပ်လိုက်သည့် အခါ ပို၍ ဆိုးရွားစေခဲ့သည်”¹⁶ ဟု ဆိုသည်။

တဖက်တွင်လည်း မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဥပဒေ အချက်အလက်များကို အတိအကျ ဖွင့်ဆိုရန် ခက်ခဲသကဲ့သို့ လက်ရှိ ဥပဒေများ တည်ရှိနေခြင်း၊ အတိအကျ လိုက်နာကျင့်သုံးနေခြင်းမှာလည်း နိုင်ငံတကာ စံနှုန်းများနှင့် မကိုက်ညီ ဖြစ်နေရသည်။ ထို့အပြင် နိုင်ငံတကာ စံနှုန်းများကို ပြည်တွင်းရှိ ဥပဒေများတွင် အသိအမှတ်ပြုခြင်း၊ လိုက်နာ ပေါင်းစည်းကျင့်သုံးခြင်း များလည်း ပျက်ကွက်နေခဲ့သည်။¹⁷ ဥပဒေများက လက်လှမ်းမမီခြင်း၊ ရှေ့နောက်မညီခြင်း၊ အတင်းအကျပ်သဘော ကျင့်သုံးခြင်း ဖြစ်နေကြသည်။ ထိုကဲ့သို့ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြေခံ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဥပဒေကြောင်း

ဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းပုံများ၊ စံချိန်စံနှုန်းများ၊ ကာကွယ်လုံခြုံမှုပေးရေး ဆိုင်ရာ များနှင့် နိုင်ငံရေးအရ လိုလားချက်များ မရှိခြင်း စသည့်အချက်များကြောင့် သယံဇာတ ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများအပေါ် လုံလောက်စွာ စီမံအုပ်ချုပ်နိုင်စွမ်း မရှိသည့် အခြေအနေ ဖြစ်ပေါ်လာရပါသည်။¹⁸

သယံဇာတ ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများတွင် ဥပဒေပြဌာန်းရေးနှင့် စည်းမျဉ်းများဆိုင်ရာ ပြဿနာကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရာ၌ ဤ အချက် ၃ ချက်ကိုပင် အခြေပြု၍ ဥပဒေများအပေါ် ချဉ်းကပ်သုံး သပ်ရန် အဓိက အကြောင်း ဖြစ်လာစေပါသည်။

ဥပဒေ ပြဌာန်းချက်များသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အရာ၊ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အရာ၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ရေးရာများအရ၊ လက်တွေ့ကျင့်သုံးနိုင်ရန် လိုအပ်သည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်

ပြည်တွင်းရှိ သဘာဝသယံဇာတ ရှာဖွေတူးဖော်ရေး လုပ်ငန်းများနှင့် တိုက်ရိုက်ပတ်သက်သော ဥပဒေတွင် ကောင်းမွန်သော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိန်းသိမ်းအကာကွယ်ပေးရန် အတွက် အတားအဆီးများ စွာ ရှိနေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသားများ အတွက် သန့်ရှင်းပြီး ကောင်းမွန်သော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိန်းသိမ်းရန် အာမခံထားသည့် အချက်အလက်များကို အခြေခံဥပဒေတွင် ဖော်ပြထားခြင်းမရှိသည်ကို ပထမဦးဆုံးအချက်အနေဖြင့် သတိပြုသင့်သည်။ ထိုထက်ပို၍ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဆိုရလျှင် ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အခန်း (၄) အပိုဒ် (၉၆) တွင်¹⁹ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အကာကွယ်ပေးရေးနှင့် သဘာဝသယံဇာတ ရင်းမြစ်ဆိုင်ရာဥပဒေနှင့် ပတ်သက်ပြီး ပြည်ထောင်စုအစိုးရကို နိုင်ငံတော်အဆင့် ဥပဒေပြုခွင့်အာဏာ²⁰ ကို အလုံးစုံပေးအပ် ထားခဲ့သော်လည်း (နောက်ဆက်တွဲ ဇယား ၂ ပါ) တာဝန်ယူ တာဝန်ခံမှု ဥပဒေများကို ထည့်သွင်းဖော်ပြထားခြင်း မရှိပေ။ အခန်း (၄) အပိုဒ် (၁၈၈) တွင်လည်း အခြေခံဥပဒေက ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးတွင် အချို့ဥပဒေများကို ထိန်းချုပ်ခွင့် ပြုထားသော်လည်း သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိန်းသိမ်းရေး ဥပဒေနှင့် ပတ်သက်၍မူ အားနည်းချက်များ ရှိနေသည်။ အပိုဒ် (၁၈၈) နှင့် (၁၉၆)²¹ တို့တွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများကို သဘာဝသယံဇာတ ရင်းမြစ်တူးဖော်ရေး (နိုင်ငံတော်အဆင့် သဘာဝသယံဇာတ တူးဖော်ရေးမဟုတ်ပဲ အသေးစားနှင့် အလတ်စား တူးဖော်ရေးအဆင့်သာ) နှင့် ပတ်သက်ပြီး ဥပဒေပြုခွင့်အာဏာ တစုံတရာ ပေးထားသော်လည်း အခြေခံဥပဒေတွင် ပြည်ထောင်စုအဆင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာနှင့် ပတ်သက်ပြီး ဒွိဟ ဖြစ်စေနိုင်သော အချက်အလက်များ ပါဝင်နေသည့်အပြင် ပြည်ထောင်စု အဆင့်နှင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးရှိ အာဏာပိုင်များ အကြား လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာကိုလည်း မညီမမျှဖြစ်အောင် ဖန်တီးထားသည်။ ဒေသခံ လူမှုအသိုင်းအဝန်း၏ အကျိုးစီးပွားဖြစ်သည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စဉ်ဆက်မပြတ် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်နိုင်ရေးသည် ပထမနှင့် ဦးစားပေး ဖြစ်သော်လည်း ၎င်းဒေသခံများတွင် ထိန်းချုပ်နိုင်သော အာဏာများ မရှိကြပါ။ ပြည်ထောင်စုအစိုးရ အနေဖြင့်လည်း ပြည်နယ်များ၏ လိုအပ်ချက်ကို ပြည့်မီအောင် လုံလောက်သော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်

ဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းများကိုလည်း သတ်မှတ် ပြဌာန်းပေးနိုင်ခြင်း မရှိပါ။²²

သို့သော် မြန်မာနိုင်ငံတွင် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန် အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်း တစ်ရပ် ခန့်အပ် တာဝန်ပေးထားသည်မှာ အံ့ဩဖွယ်ပင် ဖြစ်သည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အမျိုးသားကော်မရှင် (NCEA) ကို ၁၉၉၀ ခုနှစ်တွင် စတင်၍ ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ၎င်းကော်မရှင်ကို နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးက ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ၂၀၀၅ ခုနှစ် တိုင်အောင် တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး၊ ကော်မရှင်၏ အားထားယုံကြည်မှု အပေါ်တွင်လည်း ပြဿနာရှိစေခဲ့သည်။ ဤကော်မရှင်ကို စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်မှာ ပြောရမည်ဆိုလျှင် နိုင်ငံတကာ ထောက်ခံမှုအတွက်သာ ပို၍ ဖြစ်နိုင်ခြေရှိပေသည်။ NCEA သည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ စံချိန်စံနှုန်းများ သတ်မှတ်ရေး၊ သယံဇာတများ ထုတ်ယူ သုံးစွဲရာတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်မူဝါဒများ ချမှတ်ပေးရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှုအတွက် ထိန်းချုပ်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှု အတွက် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များ ထိန်းညှိနိုင်ရန် မူဝါဒများ ချမှတ်ရေးတို့ အတွက်သာ အဓိကတာဝန်ရှိသည်။^{23 24}

သို့သော်လည်း ဥပဒေကြောင်းအရ ဖွဲ့စည်းထားပုံနှင့် ဘဏ္ဍာရေးအရ အကန့်အသတ် အကြီးအကျယ်ရှိနေခြင်းကြောင့် NCEA ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နိုင်မှု အစွမ်းတွင် မထိရောက်နိုင် ဖြစ်နေရသည်။

၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဥပဒေကို မူကြမ်းရေးဆွဲခဲ့သော်လည်း ၂၀၁၂ ခုနှစ် မတိုင်ခင်ကာလ အထိ မြန်မာနိုင်ငံ၌ အလားတူ အသိအမှတ်ပြုလောက်သည့် ဥပဒေမျိုး မရှိခဲ့ပါ။ ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဥပဒေကို အတည်ပြုနိုင်ခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ကာကွယ်ပေးနိုင်ရန် အကြီးအကျယ် အောင်မြင်မှုဟု ယူဆနိုင်သော်လည်း၊ လေ့လာသုံးသပ် ကြည့်ပါက အလွန်အမင်းစိတ်ပျက်ဖွယ် အားနည်းချက်များကို တွေ့ရှိရသည်။

၎င်းဥပဒေအရ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာနက "ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ကော်မတီ" တစ်ရပ် ကို ဖွဲ့စည်းပေးမည် ဖြစ်ပြီး "ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ စည်းရုံးလှုပ်ရှားမှုများ ပြုလုပ်မည်" ဖြစ်သည်။

ရှင်းလင်းအောင် ဖော်ပြရမည်ဆိုလျှင် ၎င်းဝန်ကြီးဌာနကို နိုင်ငံတော်အဆင့်နှင့် ဒေသဆိုင်ရာအဆင့်တွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးကို လေ့လာစောင့်ကြည့်ခြင်း၊ မြှင့်တင်ပေးခြင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင် ညစ်ညမ်းမှုကို ကာကွယ်ပေးခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ လျော့ချခြင်းတို့အတွက် တာဝန်အားလုံးကို အပ်နှင်းလိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ဤကိစ္စများအားလုံးသည် ရေရှည်တည်တံ့မည့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဖြစ်ပေါ်စေမည့်အားလျော်စွာ ပို၍ အရေးကြီးလှပါသည်။ သို့သော်လည်း ၎င်းဥပဒေတွင် ဤသို့ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းမည့် လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုများနှင့် ပတ်သက်၍ ဖော်ပြထားခြင်း မရှိပေ။²⁵

ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံ ဥပဒေတွင် မြင်သာသည့် ယိုပေါက်အားနည်းချက်မှာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှုဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်စိစစ်မှု (EIA)၊

လူမှုဘဝ ထိခိုက်မှုဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်စိစစ်မှု (SIA)၊ သတင်းအချက်အလက်များ လွတ်လပ်စွာ ကြိုတင် သိရှိခွင့်နှင့် ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် (FPIC) သဘောတရားများ မရှိဘဲ ဖြစ်နေခြင်းနှင့် သဘာဝသယံဇာတများ ထုတ်ယူမည့် စီမံကိန်းများ၌ ပြည်သူများနှင့် ဒေသခံလူထုကို အသိပေးခြင်း၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရာတွင် ပါဝင်စေခြင်း စသည်ဖြင့် စံနှုန်းအခြေခံများအပေါ်တွင် အခြေပြုသည့် အပြန်အလှန် ဆက်ဆံရေးများ ကင်းမဲ့နေခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းမှုဥပဒေ ပုဒ်မ ၇ တွင် ဖော်ပြထားရာ၌ "ပတ်ဝန်းကျင်ကို သိသာထင်ရှားစွာ ထိခိုက်နိုင်ခြင်း ရှိ မရှိနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှု ဆန်းစစ်သည့်စနစ်တစ်ရပ် ချမှတ် ဆောင်ရွက်စေရန်" ပြဌာန်းထားသော်လည်း သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှုဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်စိစစ်မှု (EIA)၊ လူမှုဘဝ ထိခိုက်မှုဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်စိစစ်မှု (SIA)၊ သတင်းအချက်အလက်များ လွတ်လပ်စွာ ကြိုတင် သိရှိခွင့်နှင့် ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် (FPIC) စသည့် လုပ်ငန်းများ အတွက် လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ပေးအပ်ထားခြင်း မရှိပါ။

အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ် (ADB) က မြန်မာနိုင်ငံ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဥပဒေပြဌာန်းချက် မူဘောင်များနှင့် ပတ်သက်၍ ၂၀၁၂ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် သုံးသပ်ဆန်းစစ်ထားရာ၌ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်မှု၊ ဇီဝမျိုးကွဲများကို ကာကွယ်မှုပေးရေး၊ ရေရှည်တည်တံ့မည့် သဘာဝသယံဇာတ စီမံခန့်ခွဲမှု၊ ပတ်ဝန်းကျင် ညစ်ညမ်းမှု ကာကွယ်ပေးရေးနှင့် လျော့ချစေခြင်း၊ လုပ်ငန်းခွင်ဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးနှင့် လုံခြုံမှု၊ ရုပ်ဝတ္ထုဆိုင်ရာ ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်များ (PHCR) ကာကွယ်မှု ပေးရေးတို့တွင် မြန်မာနိုင်ငံက အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ကာကွယ်မှုပေးရေး စံချိန်စံနှုန်းများကို မမီဘဲ ရှိနေခဲ့ပါသည်။²⁶

သို့သော်လည်း မမေ့လျော့အပ်သည့်ကိစ္စမှာ အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်မှ စီမံကိန်းများ၊ သဘာဝသယံဇာတ ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းများနှင့် ဤကဏ္ဍအတွက် နိုင်ငံခြားတိုက်ရိုက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများမှာ နိုင်ငံအတွင်းသို့ ရက်ပိုင်း၊ လပိုင်း၊ နှစ်ပိုင်းအတွင်း ရောက်ရှိလာကြတော့မည့် အရေးပင် ဖြစ်ပါသည်။

ချုပ်၍ ဆိုရသော်၊ နိုင်ငံရေးအရ စေ့ဆော်တိုက်တွန်းမှု မရှိသည့် အပြင်၊ ပြည်တွင်း ဥပဒေများ အားနည်းချွတ်ယွင်းနေမှုကြောင့် မြန်မာ့ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အလုပ်အဖွဲ့ (BWEG) က ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည့် အစီရင်ခံစာတွင် ဤသို့ သုံးသပ်ထားသည်မှာ အံ့ဩဖွယ် မဟုတ်ပါ။

"ပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှုအပေါ် ဥပဒေဖြင့် ထိန်းချုပ်ရန် ဘက်စုံပြည့်စုံသည့် ဥပဒေများ ရှိမနေသည့်အပြင် ဇီဝမျိုးကွဲများအပေါ်တွင် ကာကွယ်မှုပေးရန် လုံလောက်သည့် စံနှုန်းများရှိမနေပါ။ ပြန်လည်နေရာ ချထားရေး အစီအစဉ်များ စီစဉ်ရေးဆွဲထားခြင်း မရှိသကဲ့သို့ လျော်ကြေးများလည်း ပြန်လည်ပေးဆောင်မှု မရှိခဲ့ပါ။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ပေးမှုဆိုင်ရာ၊ လုံလောက်သည့် ဥပဒေပြဌာန်းချက်များ ကင်းမဲ့နေသည့် အတွက်ကြောင့်၊ အတောမသတ်နိုင်သည့် ပတ်ဝန်းကျင် ဂေဟစနစ် ပျက်စီးမှုများ ဖြစ်ပေါ်နေရပါတော့သည်"ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။²⁷

လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာများ

ပြည်တွင်းရှိ ဥပဒေများနှင့် ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၌ နိုင်ငံသားများကို ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်သည့် ကာကွယ်ပေးမှု ရရှိခွင့် ရှိသည့်သူများ အဖြစ် အလေးပေး အာမခံပြဌာန်းထားပေးခြင်းမရှိပါ။

နိုင်ငံတကာတွင်မူ လူတစ်ဦး၏ လုံခြုံမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးသည် လူတစ်ဦးချင်း၏ အသက်ရှင်သန်ပိုင်ခွင့်၊ လွတ်လပ်ခွင့်နှင့် လုံခြုံမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများ အပေါ်တွင် ယုံကြည်၍ အခြေခံထားသည်။

ထို့အပြင် လူတစ်ဦး၏ မွေးရာပါအခွင့်အရေးဖြစ်သော အသက်ရှင်သန်ပိုင်ခွင့်၊ တရားမဝင် သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ ကျွန်ုပ်ပြုခြင်း၊ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၊ ရက်စက်စွာ ပြုမှုခြင်း၊ လူသားမဆန်စွာ ဆက်ဆံပြုမှုခြင်းနှင့် လူ့ဂုဏ်သိက္ခာကို ညှိုးနွမ်းစေသော ပြုကျင့်မှု၊ လိင်မှုဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှု၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် စိတ်ဓာတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အရ ခြိမ်းခြောက်မှုများကို ချိုးဖောက်ကျူးလွန်ခြင်း မပြုစေရဟူသော ယုံကြည်ချက်များ အပေါ် အခြေခံထားပါသည်။²⁸

၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားလူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်ကို သမ္မတအမိန့်ဖြင့် ထူထောင်ခဲ့သော်လည်း ၎င်းအဖွဲ့အစည်းမှာ ပဲရစ်မူဝါဒများအတိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံးရန် ပျက်ကွက်နေဆဲ ဖြစ်ပြီး ပေးအပ်ထားသည့် တာဝန်များကိုပင် ထမ်းဆောင်ရန်နှင့် တိုင်ကြားမှုများကို လက်ခံစစ်ဆေးပေးရန် ပျက်ကွက်နေသည်။²⁹

သို့အတွက်ကြောင့် လုံလောက်သည့် ဆောင်ရွက်ချက်များ မရှိဟုပင် ဆိုရပါလိမ့်မည်။ "ဥပဒေနည်းကျ အုပ်ချုပ်မှုနှင့် သီးခြားလွတ်လပ်သည့်၊ ဘက်မလိုက်သည့် တရားစီရင်ရေးစနစ် မရှိသေးသည့် အခြေအနေတွင် မြန်မာနိုင်ငံ လူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင် (MNHR) က လူ့အခွင့်အရေး

ချိုးဖောက်မှုများ အပေါ် အကာအကွယ်ပေးမှုနှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်ချက်များလည်း ချွတ်ယွင်း ပျက်ကွက်နေသည်။"³⁰

ဤသို့သော လူ့အခွင့်အရေး ပြဌာန်းချက်များအပေါ် ချိုးဖောက်မှုနှင့် ကာကွယ်ပေးမှုများ မဲ့နေသည့် အခြေအနေ၌ သဘာဝ သယံဇာတ ထုတ်လုပ်သည့် လုပ်ငန်းများအပေါ် ကောင်းမွန်သည့် အစိုးရအုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဖြစ်ပေါ်စေရေးမှာလည်း အခက်အခဲ ကြီးမားစွာ ရှိနေပါသည်။³¹

နိုင်ငံသားနှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများ - အခြေခံလူသားလွတ်လပ်ခွင့်များ

ပြီးခဲ့သည့် ဆယ်စုနှစ်တစ်ခုတာ ကာလတွင် အမေရိကန်နိုင်ငံ အခြေစိုက် လွတ်လပ်မှုဆိုင်ရာအဖွဲ့ (Freedom House) က ကုလသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာကော်မရှင် ရှေ့မှောက်တွင် ထွက်ဆိုဖော်ပြခဲ့ရာ၌ မြန်မာနိုင်ငံကို နိုင်ငံသားနှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးအပိုင်း၌ "အဆိုးတကာ အဆိုးဆုံး" နိုင်ငံ ၉ ခုတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြခဲ့ပါသည်။³²

ယခုအခါ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ဆောင်ရွက်နေသော်လည်း ၂၀၁၂ ခုနှစ် လူ့အခွင့်အရေး လေ့လာစောင့်ကြည့်ရေးအဖွဲ့ (Human Rights Watch) ၏ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အစီရင်ခံစာ၌ "မြန်မာနိုင်ငံ၏ လူ့အခွင့်အရေး အခြေအနေမှာ အစိုးရက သိသာသည့် ပြောင်းလဲမှုများ ဆောင်ရွက်နေသော်လည်း ၂၀၁၁ ခုနှစ်ကဲ့သို့ပင် ဆိုးရွားနေဆဲ ရှိသည်။ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခွင့်၊ အသင်းအပင်း ဖွဲ့စည်းခွင့်၊ စုဝေးခွင့် များမှာ တင်းကျပ်ကန့်သတ်မှုများ ရှိနေဆဲပင်။ ..." ဟု ဖော်ပြထားသည်။³³

ငြိမ်းချမ်းစွာစုဝေးခွင့်မှာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ငြိမ်းချမ်းစွာစုဝေးခွင့်နှင့် ငြိမ်းချမ်းစွာ စီတန်းလှည့်လည်ခွင့်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအောက်တွင် ခြိမ်းခြောက်ခံနေ

ရဆဲဖြစ်သည်။ ထိုဥပဒေအရ လူစုဝေးခွင့်နှင့် စီတန်းလှည့်လည်ခွင့်အတွက် အစိုးရ အာဏာပိုင်များထံမှ ခွင့်ပြုချက် တောင်းခံရမည်ဖြစ်သည်။

ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၅၀၅(ခ) ကလည်း လူအများ အနှောင့်အယှက် ဖြစ်စေမည့် အစိုးရအပေါ် အကြည်ညိုပျက်စေမည့် ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်၊ ကောလာဟလ၊ အစီရင်ခံစာများကို ရေးသားသူ၊ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိသူများကို ထောင်ချနိုင်သည်။ သို့မဟုတ် ငွေဒက်အပြစ် ပေးနိုင်သည်ဟုလည်း ဖော်ပြမှုများ ရှိနေသေးသည်။³⁴

လွတ်လပ်စွာ အသင်းအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းခွင့်တွင်လည်း အထူးသဖြင့် ကျောင်းသားနှင့် နိုင်ငံရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများအတွက် ကန့်သတ် ချုပ်ချယ်မှုများ ရှိနေသေးသည်။ ဥပမာအားဖြင့်- ၁၉၀၈ ခုနှစ် မတရားအသင်း အက်ဥပဒေ၊ ၁၉၈၈ ခုနှစ် အသင်းအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေတို့ ရှိနေသည်။ ထို့အပြင် လက်ရှိတွင် မူကြမ်းရေးဆွဲနေသည့် အစိုးရ မဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်း (NGO) များ မှတ်ပုံတင်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေသည်လည်း လွတ်လပ်စွာ အသင်းအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းခွင့်ကို ကန့်သတ်၍ NGO များအပေါ် အစိုးရ၏ ထိန်းချုပ်မှု ပို၍ တိုးများလာစေမည် ဖြစ်သည်။³⁵

လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်နှင့် သတင်းမီဒီယာ လွတ်လပ်မှုများ ဘက်တွင် ယခင်က ကြိုတင်၍ ဆင်ဆာဖြတ်တောက်သည့် စနစ်ကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲခဲ့ပြီ ဖြစ်သော်လည်း "ထုတ်ဝေပြီးနောက်ပိုင်း ဆင်ဆာတည်းဖြတ်မှုဖြင့် သတင်းမီဒီယာကို ထိန်းချုပ်နိုင်ခြေအတွက် စိုးရိမ်ပူပန်မှုများ ရှိနေရသေးသည်။ အလားတူပင် ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာနက ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူများ မှတ်ပုံတင်ခွင့်ကို ပေးပိုင်ခွင့်နှင့် ရုပ်သိမ်းပိုင်ခွင့် ရှိနေပြီး အခွင့်အာဏာကိုလည်း အတင်းအကျပ် ကျင့်သုံးနိုင်ဖွယ်ရှိနေသည်" ဟု အာရှ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုဆိုင်ရာ ဖိုရမ်က ဖော်ပြခဲ့သည်။³⁶

အီလက်ထရွန်နစ် ဥပဒေ (၂၀၀၄)၊ ရုပ်ရှင် ဥပဒေ (၁၉၉၆)၊ ကွန်ပျူတာပညာ ဖွံ့ဖြိုးရေး ဥပဒေ (၁၉၉၆)၊ ရုပ်မြင်သံကြားနှင့် ဗီဒီယို ဥပဒေ (၁၉၈၅)၊ ပုံနှိပ်စက်များနှင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူများ မှတ်ပုံတင် ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေ (၁၉၆၂)၊ ကြေးနန်း ဥပဒေ (၁၉၃၃) စသည်ဖြင့် များစွာသော တည်ဆဲဥပဒေများမှာ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခွင့်ကို ချုပ်ချယ် ကန့်သတ်လျက်ပင် ရှိနေသေးသည်။³⁷

ဤသို့ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်၊ အသင်းအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းခွင့်၊ စုဝေးခွင့်များ ကန့်သတ်ချုပ်ချယ်ခံထားရသည့် အခြေအနေ၌ သယံဇာတ ထုတ်လုပ်သည့် လုပ်ငန်းများကြောင့် ထိခိုက်နစ်နာ ခံစားရသည့် လူထုနှင့် အရပ်ဘက်လူမှု အဖွဲ့အစည်းများက ပြောရေးဆိုခွင့်နှင့် ချေပပြောဆိုပိုင်ခွင့် မည်မျှရှိနေမည်ကို ဖော်ပြနေပါသည်။

ထို့အပြင် ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေတွင် နိုင်ငံသားများ အနေဖြင့် သန့်ရှင်းသည့်၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်သည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ရရှိပိုင်ခွင့်ကိုလည်း အာမခံ ဖော်ပြထားခြင်း မရှိပါ။ "လွတ်လပ်စွာသတင်း ရရှိပိုင်ခွင့်၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စီမံခန့်ခွဲမှုတွင် ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ပါဝင်ခွင့်၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု၊ သတင်းနှင့် ဒေသခံတို့၏ ဘာသာစကားများ၊ တန်းတူညီမျှ

သည့် အကျိုးစီးပွားခံစားခွင့် စသည်တို့အတွက်လည်း အာမခံ ဖော်ပြထားမှုများ ကင်းမဲ့နေပါသည်။"³⁸

စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများ - အိုးအိမ်၊ မြေယာနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုဆိုင်ရာ (HLP) ဥပဒေများ

နိုင်ငံသားနှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများနှင့်အတူ လူတိုင်းအတွက် အပ်နှင်းထားသည့် အခြေခံအခွင့်အရေးများမှာ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများပင် ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့တွင် ရေ၊ အစားအစာ၊ အဝတ်အထည်၊ အိုးအိမ်၊ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု၊ အခြားလိုအပ်သည့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ပြုမူဆက်ဆံမှုများ ပါဝင်ပြီး ကန့်သတ်ထားခြင်း မရှိပါ။ ဤအခွင့်အရေးများအရ လူတိုင်း၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ဆိုင်ရာကိစ္စများအပေါ် ထိပါးမှုများရှိလာပါက ကာကွယ် ပေးမှုလည်း လိုအပ်ပါသည်။

သို့သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် ထိုအခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ပေးထားခြင်း မရှိပါ။ ထို့အပြင် ဗဟိုအစိုးရကို အာဏာပိုင်ပေးထားခြင်းအားဖြင့်လည်း အခွင့်အရေးများကို ပယ်ဖျက်သကဲ့သို့ ရှိနေပါသည်။ ဥပမာ - လူတိုင်း၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှု အတွက် ရင်းမြစ်တစ်ခုဖြစ်နေသည့် မြေကို သိမ်းဆည်း ခွင့်ပေးထားခြင်း၊ ဒေသခံ မြေယာ ပိုင် ဆိုင်သူများကို အကျိုးယုတ်စေရန် မြေယာသိမ်းဆည်းခွင့် ပြုထား ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

အိုးအိမ်၊ မြေယာနှင့်ပိုင်ဆိုင်မှုဆိုင်ရာ (HLP) အခွင့်အရေးများတွင်လည်း စကော့ လက်ကီ နှင့် အက်ဇီကယ် ဆင်ပရင်း ဟမ် (Scott Leckie and Ezekiel Simperingham) တို့၏ နေရာပြောင်းရွှေ့ အခြေချမှုဆိုင်ရာ အဖြေများ (Displacement Solutions) INGO ၂၀၀၉ ခုနှစ် အစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြထားရာ၌ "နအဖ စစ်အစိုးရ အနေဖြင့် အာဏာနှင့် ထိန်းချုပ်နိုင်ရေးအတွက် အိုးအိမ်၊ မြေယာနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကဏ္ဍကို အစိတ်အပိုင်းတခု အနေဖြင့်ဖြစ်စေ၊ တစ်စုံတစ်ခုအနေဖြင့်ဖြစ်စေ တင်းကျပ်စွာချုပ် ကိုင်ထားသည်" ဟု ဖော်ပြထားသည်။³⁹

တဘက်တွင်လည်း ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ၏ အခန်း ၁၊ ပုဒ်မ ၃၇ တွင် နိုင်ငံတော်သည် နိုင်ငံတော်ရှိ မြေအားလုံး၊ မြေပေါ်မြေအောက်၊ ရေပေါ်ရေအောက်နှင့် လေထုအတွင်းရှိ သယံဇာတပစ္စည်းများအားလုံး၏ ပင်ရင်းပိုင်ရှင်ဟု ဖော်ပြထားသည်။⁴⁰

အခြားတဘက်တွင် ၁၉၉၄ ခုနှစ်မှစ၍ စစ်အစိုးရက မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့တောင်ပိုင်းဒေသ အတွင်းရှိ ကျေးရွာပေါင်း ၃,၃၀၀ ကျော်ကို ဖျက်ဆီးပစ်ခဲ့ရာ ထိုအချက်သည် "လက်ရှိတည်ဆဲ အိုးအိမ်၊ မြေယာနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေများအရ မြေယာသိမ်းဆည်းမှု ဥပဒေ အသုံးပြု၍ အစိုးရ၏ ထိန်းချုပ်မှုကို တရားဝင်သဖွယ် ကျင့် သုံးနေပြန်သည်။"^{41 42}

အမှန်တွင် ယခုလက်ရှိရှိ အသက်ဝင်နေဆဲ ဖြစ်သည့် မြေယာ သိမ်းဆည်းမှု ဥပဒေမှာ မူရင်းမြေပိုင်ရှင်ကို လျော်ကြေးပေး၍ အစိုးရကမြေကို ပြန်လည်သိမ်းဆည်းပိုင်ခွင့်ကို တရားဝင် ပြဌာန်းထားခြင်း ဖြစ် ပြီး ၁၉၅၃ ခုနှစ် လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေး ဥပဒေ၊ ၁၉၆၃

ခုနစ် သီးစားချထားရေး ဥပဒေများအရ နိုင်ငံတော် အစိုးရက မြေယာ သိမ်းဆည်းခွင့်နှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေး အတွက် အာဏာများ ပို၍အပ်နှင်းထားခြင်းပင် ဖြစ်သည်။⁴³ ၂၀၁၂ ခုနှစ် မတ်လတွင် ဥပဒေ အသစ် ၂ ခု ထွက်ပေါ်လာခဲ့သည်။ လယ်ယာမြေ ဥပဒေ နှင့် မြေလွတ် မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများ စီမံခန့်ခွဲမှု ဥပဒေများကို မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြေ ယာပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အစီအစဉ်အရ ပြဌာန်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပြီး ကျွမ်းကျင် သူများနှင့် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ၏ ဝေဖန်မှုများ၊ အကြံပေးမှုများကို ဆန့်ကျင်၍ လွှတ်တော်က အတည်ပြုခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ယင်းလယ်ယာမြေ ဥပဒေက အမှန်တွင် ၁၉၆၃ ခုနှစ် သီးစားချ ထားရေး ဥပဒေနှင့် ၁၉၆၃ ခုနှစ် လယ်သမားအခွင့်အရေး ကာကွယ်ရေး ဥပဒေ များကို ပယ်ဖျက်အစားထိုးခြင်း ဖြစ်ပြီး ၁၉၅၃ ခုနှစ် လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေး ဥပဒေကို ပယ်ဖျက်ခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ယခု ဥပဒေအသစ်တွင် ယခင်ပြဌာန်းထားသည့် နိုင်ငံတော်က မြေယာ သိမ်း ဆည်းပိုင်ခွင့်နှင့် မြေယာများ သိမ်းဆည်းခြင်းနှင့် ထိုမြေများ မည်သို့ အသုံးပြုမည်ကို နေရာချထားရာ၌ နိုင်ငံတော်က အာဏာရှိသည့် အနေ အထားကို ပြန်၍ ဖော်ပြ အတည်ပြုထားခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

ထို့အပြင် မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများ စီမံခန့်ခွဲမှု ဥပဒေကို နိုင်ငံ ခြား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဥပဒေအတွက် ဖြည့်ဆည်းမှုတစ်ခုအဖြစ် ပြဌာန်းခဲ့ ခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။ မဟာဏကြီးမားသည့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု စီမံကိန်းများ အတွက် မြေအသုံးချခွင့်ကို အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုနိုင်ရန်နှင့် ဖြန့်ဝေပေးနိုင် ရန် အထောက်အပံ့ တခုအနေဖြင့် ပြဌာန်းပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ မြေ လွတ်၊ မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများ စီမံခန့်ခွဲမှု ဥပဒေသည် အနှစ်သာရ အားဖြင့် မြေယာကို အကဲဖြတ်ခြင်း၊ နေရာချထားခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့် ကြီးကြပ်ပြီး အသုံးမပြုရသေးသည့် မြေများကို ကာကွယ်မှုပေးရေး အတွက် ရေးဆွဲထားသည့် ဥပဒေ တရပ် ဖြစ်သည်။

ယခုဥပဒေကို သူ့ချည်း သက်သက်ဖြင့် မြေယာသစ်များနှင့် အသုံး မပြုရသေးသည့် မြေများအတွက် အသုံးချနိုင်သော်လည်း ချဲ့ထွင်၍ သုံးလာပါက အစိုးရက မြေများကို လျော်ကြေး မပေးဘဲ သိမ်းယူနိုင်ပြီး ဒေသခံပြည်သူများကို အကျိုးယုတ်စေမည့် အခြေအနေအထိ ဥပဒေကို တလွဲအသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ ဒေသများတွင် ဤသို့ ကျင့်သုံးလာနိုင်ဖွယ် ရှိပါသည်။

ဤဥပဒေအရ အစိုးရက တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ပိုင်ဆိုင်သည့် မြေများ ကို "ပိုင်ရှင်မရှိသေးသည့် မြေများ"ဟု သတ်မှတ်နိုင်သည်။ သို့မဟုတ် ယေဘုယျအားဖြင့် ဤမြေများနှင့် ပတ်သက်၍ တရားဝင် စာရွက်စာ တမ်း၊ အထောက်အထားများမရှိသည့် အခြေအနေတွင် တရားဝင် မှတ် ပုံ တင်ထားခြင်း မရှိသည့် မြေများဟု သတ်မှတ်နိုင်ပါသည်။ ရိုးရာဓလေ့ ထုံးတမ်းအရ ရွှေပြောင်း တောင်ယာ စိုက်ပျိုးကြရာ မစိုက်ပျိုးဘဲ လစ် လပ်ထားသည့် ကာလများ၌ "ထုတ်လုပ်မှုမရှိသည့် မြေများ" ဟုလည်း သတ်မှတ်နိုင်ပါသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်း များ စီမံခန့်ခွဲမှု ဥပဒေသည် အစိုးရက လျော်ကြေးမပေးဘဲ သိမ်းဆည်း ပိုင်ခွင့် အာဏာကို တရားဝင် ခွင့်ပြုထားသကဲ့သို့ ဖြစ်စေပါသည်။

လက်တွေ့ အခြေအနေမှာ ယခုဥပဒေများကို အိုးအိမ်၊ မြေယာနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှု အခွင့်အရေးများအတွက် စီမံအုပ်ချုပ်ရန် တည်ရှိနေသော်

လည်း ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအရ တပ်မတော်က အရပ်ဘက် အုပ်ချုပ်ရေးဥပဒေများနှင့် ကင်းလွတ်နေပြီး လိုအပ်ပါက မြေများကို ဆက်လက်သိမ်းဆည်းခွင့် ရှိနေခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ သဘာဝသယံ ဇာတ ထုတ်လုပ်မှု လုပ်ငန်းများသည် မြေယာများကို သိမ်းဆည်း ရယူ ရန်နှင့် သယံဇာတ ပေါကြွယ်သည့် မြေယာများကို ရယူ ပိုင်ဆိုင်ရန် အတွက် စေ့ဆော်မှု မက်လုံးများ ဖြစ်လာသောကြောင့် ၎င်း သယံဇာတ ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများအပေါ် ဥပဒေပြဌာန်းပေးမှုနှင့် အုပ်ချုပ်ရေး စနစ်တို့ကို ကျင့်သုံးရန် ပို၍ အရေးကြီး လာပါသည်။

အလုပ်သမားအခွင့်အရေးများနှင့် အလုပ်အကိုင်များ

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမား အခွင့်အရေးများအရ လူတိုင်းသည် သူ၏ အလုပ်အကိုင် ရွေးချယ်မှုမှတစ်ဆင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း လုပ်ငန်းတခုကို ထိန်းသိမ်းထားရန် အခွင့်အရေး ရှိပါသည်။ တရားမျှ တသည့် ကျန်းမာရေးနှင့် လျော်ညီသည့် လုပ်ငန်းခွင် အခြေအနေများ ရှိရမည် ဖြစ်ပြီး အလုပ်လက်မဲ့ မဖြစ်ရစေရန် ကာကွယ်ပေးမှု လုံခြုံမှုများ ရှိစေရပါမည်။ တန်းတူသော လုပ်ခနှင့် မျှတသည့် လုပ်ခကိုလည်း ရရှိ ခံစားရပါလိမ့်မည်။ လုပ်ငန်းခွင်တွင် ခွဲခြား ဆက်ဆံခြင်းများလည်း ကင်း ဝေးနေစေရမည်။ ထို့အပြင် အလုပ် သမားသမဂ္ဂများ ထူထောင်ခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာ ပါဝင်ခွင့်လည်း ရှိကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။⁴⁴

သို့သော် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဥပဒေများတွင် ဤသို့ အခြေခံ အခွင့်အရေးများ မရှိသလောက် ဖြစ်နေပါသည်။ သို့အတွက်ကြောင့် ကော်ပိုရေးရှင်းကြီး များနှင့် စစ်တပ်အင်အားစုများက ကျေးကျွန်နီးပါး အတင်းအကျပ် ခိုင်းစေ နိုင်ပြီး မလျော်ကန်သည့် လုပ်ငန်းခွင် အခြေအနေများ အောက် တွင် လုပ်ကိုင်နေကြရပါသည်။ မတရား အလုပ်ထုတ်ပစ်ခြင်းနှင့် လူ လျှော့ ချခြင်းများ ခံနေကြရသည်။ မတရားသည့် မမျှတသည့် လုပ်ခ များဖြင့် လုပ်ကိုင်နေကြရသည်။ အမျိုးသမီးများနှင့် တိုင်းရင်းသား လူ နည်းစုများအပေါ်တွင်လည်း ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများ ရှိနေသည်။ ထို့အပြင် လွတ်လပ်စွာဖြင့် သမဂ္ဂများ၊ အသင်းအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းခွင့်ကို အားမပေး ထားရုံမျှမက ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း ပိတ်ပင်မှုများရှိနေပြီး လုပ်ငန်းခွင် ပြဿနာများ အပေါ်တွင်လည်း ဆွေးနွေးခွင့် မရကြပေ။

ပို၍ တိကျစွာဆိုရလျှင် အလုပ်သမားရေးရာနှင့် ပတ်သက်၍ ပြည်တွင်း ရှိ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေများမှာ များစွာ စိတ်ပျက်ဖွယ် အားနည်း ချက်များ ရှိနေသည်ဟု နိုင်ငံတကာ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အဖွဲ့၏ ၂၀၁၂ ခုနှစ် နှစ်ပတ်လည် အစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ အပြည်ပြည် ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားအဖွဲ့ချုပ် (ILO) ကလည်း ၎င်းတို့၏ အကြံပြုချက် များကို ပြည်တွင်း အလုပ်သမားဆိုင်ရာ ဥပဒေများတွင် ထည့်သွင်း ဖြည့်ဆည်းခြင်း မရှိ၊ "သိသာထင်ရှားသည့် တိုးတက်မှုများ မရှိ" ဟု မှတ်ချက်ပြုခဲ့ပါသည်။⁴⁵

ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာနက ဦးကျော်ဆန်းက မြန်မာနိုင်ငံတွင် အမွေ လုပ်အားပေးခိုင်းစေမှု မရှိဟု အခိုင်အမာ ပြောဆိုခဲ့သော်လည်း လစဉ် အမွေလုပ်အားပေးခိုင်းစေခံရမှုနှင့် ပတ်သက်၍ တိုင်ကြားစာ ၂၀၀၉ ခု နှစ်တွင် တလလျှင် ၁၀ ခုသာ ရှိရာမှ ၂၀၁၀ တွင် တလလျှင် ၂၁ ခု၊ ယခု အခါ ၃၀ အထိ တိုးတက်ရရှိနေသည်ဟု ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် ILO က မှတ် တမ်းတင်ခဲ့ပါသည်။⁴⁶

ဤသို့ အတင်းအကျပ် လုပ်အားခိုင်းစေခံရမှု၏ အများစုမှာ အသက် မပြည့်ဘဲ စစ်သားစုဆောင်းခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်နေပြီး ကိန်းဂဏန်းများ ကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် တာဝန်ယူမှု တာဝန်ခံမှု မရှိခြင်း၊ နိုင်ငံသားများ အမွေလုပ်အားပေး ခိုင်းစေခံရမှု မရှိရစေရန် ဥပဒေဖြင့် ကာကွယ်ပေးမှု မရှိခြင်းများကို ထင်ဟပ်နေပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းများသည် တဘက် တွင် နိုင်ငံခြားကျော် ကုမ္ပဏီများ၏ သဘာဝ သယံဇာတ ထုတ်ယူရေး စီမံကိန်းများနှင့်လည်း ဆက်စပ်နေကြပါသည်။

ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် သဘာဝသယံဇာတ စီမံခန့်ခွဲမှု

ပွင့်လင်းမြင်သာမှုသည် အစိုးရစနစ် ကျင့်သုံးမှုများနှင့် မြေ၊ သယံဇာတ များ စီမံခန့်ခွဲရာတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိခြင်းတို့ အရေးပါပုံကို ၂၀၁၃ အတွင်း မကြာသေးခင်က ကျင်းပသည့် ကမ္ဘာ့စီးပွားရေး ဖိုရမ် (WEF) ၏ အစီရင်ခံစာ “သဘာဝ ကြွယ်ဝမှုပေးလော” ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားနေ သည့် နိုင်ငံများ၌ သဘာဝအရင်းအမြစ်များ အပေါ် တာဝန်သိသည့် စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ပတ်သက်၍ အလားအလာတွင် အကြိမ်ကြိမ် ဖော်ပြထား ပါသည်။ “သဘာဝရင်းမြစ်များ ထုတ်လုပ်မှု ဖြစ်စဉ် တစ်လျှောက်လုံး တွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် တာဝန်ယူမှု တာဝန်ခံမှု မရှိမဖြစ် လိုအပ် သည့် အချက်များ” အခန်းတွင် ဖော်ပြထားရာ၌ ထိုကဏ္ဍ၏ အယ်ဒီတာ ပက်ထရစ် အယ်လီ (Patrick Alley) က “သဘာဝရင်းမြစ် ကျိန်စာ” ဟု လူသိများကြသည့် သဘောတရားကို ဆွေးနွေး ဖော်ပြထားသည်။ ဤကျိန်စာကြောင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် ကြွယ်ဝချမ်းသာမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေမည့် အစား၊ သဘာဝသယံဇာတများ ထုတ်လုပ် တူးဖော်မှုကြောင့် ဆင်းရဲ မွဲတေမှု၊ လူမှုဒုက္ခများ ပို၍ တွေ့ကြုံကြရသည့် အခြေအနေ ဖြစ်ပါသည်။ သယံဇာတ ပေါက်ကွဲသည့် နိုင်ငံများတွင် ယေဘုယျအားဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးမှု၊ တန်းတူညီမျှမှု၊ နိုင်ငံရေး တည်ငြိမ်မှု မပေးစွမ်းနိုင်ဘဲ အကြမ်းဖက်မှု ပဋိပက္ခများလည်း ကြုံကြရပါသည်။ သယံဇာတ မရှိသည့် နိုင်ငံများက ဤသို့ ကြုံတွေ့ရန် နည်းသည့် အခြေအနေမျိုး ဖြစ်ပါသည်။⁴⁷

ဤသို့ ကျိန်စာမျိုး ရှောင်လွှဲနိုင်စေရန်အတွက် အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ တို့တွင် ပွင့်လင်းမြင်သာသော ကောင်းမွန်သည့် အစိုးရ အုပ်ချုပ်မှု စနစ် မျိုး အဓိက လိုအပ်ပါသော်လည်း နိုင်ငံတွင်းရှိ သယံဇာတ ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ဖြစ်စေမည့် ဥပဒေစည်းမျဉ်း ပြဌာန်း ချက်များ ချို့တဲ့ အားနည်းနေပြန်ပါသည်။

ဝေါလ်စထရီ ဂျာနယ် နှင့် မိတ်ဖက်ပူးတွဲတင်ပြသည့် ဟာရီတီတီချ် ဖောင်ဒေးရှင်း (Heritage Foundation) ၏ ၂၀၁၃ ခုနှစ် “စီးပွားရေး လွတ်လပ်မှု ညွှန်းကိန်းများ အစီရင်ခံစာ” အရ မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေး လွတ်လပ်မှု ရမှတ်ကို ၁၀၀ အနက် ၃၉.၂ သာ ပေးထားပါသည်။ ကမ္ဘာ ပေါ်ရှိနိုင်ငံများကို စီးပွားရေးလွတ်လပ်မှု အရ စဉ်ကြည့်ပါက ၁၇၂ နိုင်ငံ မြောက်နေရာတွင် ရှိနေပါသည်။ အီရိ ထရီး ယား (၃၆. ၃)၊ ဗင်နီ ဇွဲလား (၃၆. ၁)၊ ဇင်ဘာဘွေ (၂၈. ၆)၊ ကျူးဘား (၂၈. ၅) နှင့် မြောက် ကိုရီးယား (၁. ၅) တို့သာ နောက်တွင် ကျန်ရှိနေပါတော့သည်။⁴⁸

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရမှတ်မှာ ၂၀၁၂ ခုနှစ်အတွင်း အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ စနစ် များ ပြုပြင်ပြောင်းလဲလာမှုကြောင့် ၀. ၅ မြင့်တက်လာသော်လည်း အာရှ-ပစိဖိတ်နိုင်ငံ ၄၁ နိုင်ငံအနက် နေရာ ၄၀ ၌ ရှိနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။⁵⁰

ဤသို့သော အခြေအနေတွင် ဟာရီတီတီချ် ဖောင်ဒေးရှင်းက “မြန်မာ နိုင်ငံတွင် ဥပဒေကြောင်းအရ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုမရှိသည့် လုပ်ဆောင် ချက်များ” ကို ဆက်လက်ကျင့်သုံးနေဆဲ ဖြစ်သည်ဟု စွပ်စွဲခဲ့ပါသည်။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်နေမှု အများစုမှာ နိုင်ငံတော်ပိုင် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများတွင် အများစု တည်ရှိနေဆဲ ဖြစ်သည်။⁵¹

ထို့အပြင် ယခင် မြန်မာစစ်အစိုးရ၏ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အကျင့်ပျက်ခြ စားမှုများကြောင့် ၂၀၁၂ ခုနှစ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် ပြုပြင်ပြောင်း လဲရေးလုပ်ငန်းများ အပေါ် မထိရောက်၊ ဆိုးရွားမှုများ ဖြစ်စေခဲ့သည်။

ဇယား ၁ - ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ စောင့်ကြည့်လေ့လာရေး အင်စတီကျု (Revenue Watch Institute)⁴⁹

မြန်မာနိုင်ငံ၏ သယံဇာတ အုပ်ချုပ်စီမံမှုစနစ် ညွှန်းကိန်းရမှတ် - ၂၀၁၃ ခုနှစ်				
	အဖွဲ့အစည်းစနစ်နှင့် ဥပဒေကြောင်း ဖွဲ့စည်းမှု	အစီရင်ခံမှု လုပ်ငန်းစဉ်	ကာကွယ်လုံခြုံမှုနှင့် အရည်အသွေး ထိန်းသိမ်းမှု	လုပ်ဆောင်နိုင်သည့် ဝန်းကျင်
မည်သည့် အဓိပ္ပာယ်ကို ဆိုလိုသနည်း။	ဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်းများနှင့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ စနစ်များ ၏ ဒီဂရီ အတိုင်းအဆကြောင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ခံမှု နှင့် ပွင့်လင်း/ မျှတသည့် ယှဉ်ပြိုင်မှုကို ဖြစ်စေသည်။	အစိုးရဌာနများက အမှန်တကယ် သတင်း ထုတ်ပြန်ပေးခြင်း	ပြန်လှန်စစ်ဆေးမှုများနှင့် ကြီးကြပ် မှု လုပ်ငန်းစဉ်တို့ရှိခြင်းနှင့် ၎င်း တို့၏ အရည်အသွေး၊ ဤ လုပ်ငန်း စဉ်များမှ တဆင့် တည်ကြည်မှုနှင့် အကျိုးစီးပွားအရ ပဋိပက္ခတို့ကို ရှောင်ရှားစေနိုင်သည်။	အကျယ်အပြန့်ဖြစ်သည့် အစိုးရစနစ် ဝန်းကျင် သည် တိုင်းထွာမှု ညွှန်းကိန်း ၃၀ ကျော်တို့ အပေါ်တွင် မူတည်သည်။ ၎င်းတို့တွင် တာဝန် ယူမှု တာဝန်ခံမှု၊ အစိုးရ၏ ထိရောက် ထက် မြက်မှု၊ ဥပဒေနည်းကျ အုပ်ချုပ်မှု၊ အကျင့်ပျက် ခြစားမှုနှင့် ဒီမိုကရေစီတို့ ပါဝင်သည်။
ရမှတ် (၁၀၀ တွင်)	၈/၁၀၀	၅/၁၀၀	၂/၁၀၀	၂/၁၀၀
အဆင့် (၅၈ တွင်)	၅၈/၅၈	၅၇/၅၈	၅၇/၅၈	၅၈/၅၈
စုစုပေါင်းရမှတ် ၄/၁၀၀				
နောက်ဆုံးအဆင့်အတန်း ၅၈ နိုင်ငံတွင် ၅၈ ခုမြောက်				

သဘာဝသယံဇာတ စီမံခန့်ခွဲမှုတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် တာဝန်ယူမှု တာဝန်ခံမှု

“အကျိုးအမြတ်များကို ထိန်းချုပ်နိုင်ရန်နှင့် အန္တရာယ်များကို ရှောင်ရှားနိုင်ရန်မှာ အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍတို့တွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု မရှိဘဲ၊ တာဝန်ယူမှု တာဝန်ခံမှု မရှိဘဲနှင့် မဖြစ်နိုင်ပါ။”⁵²

ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ စောင့်ကြည့်လေ့လာရေး အင်စတီကျု (Revenue Watch Institute) က မကြာသေးခင်က ၂၀၁၃ ခုနှစ် သယံဇာတ အုပ်ချုပ်စီမံမှုစနစ် ညွှန်းကိန်းရမှတ်များ ထုတ်ပြန်ခဲ့ရာ၌ မြန်မာနိုင်ငံကို မအောင်မြင် ကျရှုံးသည်ဟု ဖော်ပြခဲ့သည်။ အမှတ် (၁၀၀) အနက် (၄) မှတ်သာ ပေးခဲ့သည်။ ရေနံ၊ သဘာဝဓာတ်ငွေ့နှင့် သတ္တုတွင်း လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်နေကြသည့် နိုင်ငံ ၅၈ နိုင်ငံ အနက်တွင် အောက်ဆုံး၌သာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အဆင့် အတန်းကို ဖော်ပြခဲ့သည်။⁵³

ဖော်ပြထားသည့် ကဏ္ဍ ၄ ခုကို သီးခြားစီ ဆန်းစစ်အကဲဖြတ် ခဲ့သည်။ လေ့လာအကဲဖြတ်သည့် ကဏ္ဍများမှာ အဖွဲ့အစည်းစနစ်နှင့် ဥပဒေကြောင်း ဖွဲ့စည်းမှု၊ အစီရင်ခံမှု လုပ်ငန်းစဉ်၊ ကာကွယ် လုံခြုံမှု၊ အရည်အသွေး ထိန်းသိမ်းမှုနှင့် လုပ်ဆောင်နိုင်သည့် ဝန်းကျင်တို့ ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံ ၅၈ နိုင်ငံအနက် မြန်မာနိုင်ငံကို အကဲဖြတ်ရာတွင် အောက်ဆုံး ၅၇ ခုမြောက် နိုင်ငံအဖြစ် အကြိမ်ကြိမ် ဖော်ပြခဲ့သည်။⁵⁴

ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုအတွက် နောက်ထပ် ဥပဒေမူဘောင် ကင်းမဲ့နေပုံကို သက်သေဖော်ပြနေပါသည်။

သယံဇာတရင်းမြစ် ထုတ်လုပ်မှု လုပ်ငန်းများ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ဖော်ဆောင်ရေး (EITI) ကို လိုက်နာမည့် နိုင်ငံတခု ဖြစ်စေရေး အတွက် မြန်မာနိုင်ငံသည် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဥပဒေကြောင်းအရ ဖွဲ့စည်းထားပုံကို တိုးတက်စေရန် ပြုပြင်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

EITI ဆိုသည်မှာ ဂျီ-၈ (G-8) ဟုဆိုသည့် စက်မှုအင်အားကြီး ၈ နိုင်ငံက သယံဇာတ ထုတ်လုပ်သည့် လုပ်ငန်းများကဏ္ဍတွင် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ပွင့်လင်းမှုရှိစေရေးအတွက် အသိအမှတ်ပြုထားသော နိုင်ငံတကာ စံချိန်စံနှုန်း ဖြစ်ပါသည်။ EITI အဖွဲ့အစည်းကို ၂၀၀၂ ခုနှစ် တွင် စတင်ထူထောင်ခဲ့ပြီး ၂၀၀၆ ခုနှစ်တွင် လုပ်ငန်းများ စတင် အကောင်အထည် ဖော်နိုင်ခဲ့ပါသည်။

ထိုအချိန်မှစ၍ လက်မှတ်ရေးထိုး အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်လာသည့် နိုင်ငံ အများအပြား ရှိလာပြီး ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် တိကျသော မဟာဗျူဟာများ၊ အစိုးရများ၊ အရပ်ဘက်လူမှု အဖွဲ့အစည်းများ၊ အစုရှယ်ယာ ထည့်ဝင်ထားသည့် ကုမ္ပဏီများ စသည့် အရေးပါသော အင်အားစုများ (MSG) အကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု များဖြင့် ဘဏ္ဍာဝင်ငွေကို ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိစေရေး လိုက်ဘက်ညီစွာ ဆောင်ရွက်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် သဘာဝ သယံဇာတ ပေါ်ကြွယ်ဝသည့် နိုင်ငံများတွင် ပို၍ လိုအပ်ပါသည်။

EITI မူဝါဒများကို လိုက်နာကြသည့်နိုင်ငံများတွင် ကုမ္ပဏီများက အစိုးရကို မည်မျှပေးရသည်ကို ထုတ်ပြန်ကြေညာရန် လိုအပ်သကဲ့သို့ အစိုးရများကလည်း ကုမ္ပဏီများထံမှ မည်မျှရရှိသည်ကို ထုတ်ပြန်ကြေညာရန် တာဝန်ရှိပါသည်။ သီးခြားလွတ်လပ်သည့် အရာရှိများက ဤကိန်းဂဏန်းများကို ညှိနှိုင်းတွက်ချက်ကြသည်။

နှစ်စဉ် EITI အစီရင်ခံစာကို ထုတ်ပြန်၍ ပေးဆောင်ရသောငွေများ၊ ကုမ္ပဏီများထံမှ ရရှိသည့်ငွေကြေးများကို ကုမ္ပဏီများနှင့် ၎င်းတို့နှင့် သယံဇာတ ထုတ်လုပ်မှုကဏ္ဍတွင် ဖက်စပ်ဆောင်ရွက်သည့် အစိုးရများက ထုတ်ပြန်ကြေညာပါသည်။

သမ္မတဦးသိန်းစိန် ဦးဆောင်သည့်အစိုးရက EITI ကြိုးပမ်းမှုတွင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပါဝင်လက်မှတ်ရေးထိုးလိုကြောင်း ၂၀၁၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ တွင် ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့ပါသည်။

ဇယား ၂ - မြန်မာနိုင်ငံက EITI ကိစ္စ လက်မှတ်ရေးထိုး အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ရန် လိုအပ်ချက်များ မပြည့်မီ ဖြစ်နေခြင်း။⁵⁵

လက်မှတ်ရေးထိုး အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ရန် လိုအပ်ချက်များ (၅)	အခြေအနေ
အစိုးရက EITI ကို အကောင်အထည်ဖော်လိုကြောင်း လူသိရှင်ကြား ထုတ်ပြန်ကြေညာချက် ပြုရန် လိုအပ်သည်။	ဆောင်ရွက်ပြီး
အစိုးရက EITI ကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရေးအတွက် အရပ်ဘက်လူမှု အဖွဲ့အစည်းများ၊ ကုမ္ပဏီများနှင့် သံနွဲ့ဌာနချုပ်မှတ် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သည်။	လုပ်ဆောင်ဆဲ
အစိုးရက EITI ကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရေးအတွက် အဆင့်မြင့် ဦးဆောင်သူတဦးကို တာဝန်ပေး ခန့်အပ်ရန် လိုအပ်သည်။	ဆောင်ရွက်ပြီး
အစိုးရက EITI ကို အကောင်အထည်ဖော်မှုများကို ကြီးကြပ်ရန် အင်အားစုအားလုံးပါဝင်သည့် အုပ်စုတခု ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ရန် လိုအပ်သည်။	မအောင်မြင်
အင်အားစုအားလုံး ပါဝင်သည့်အုပ်စုကို ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်မှုဖြင့်၊ အဓိကကျသည့် (EITI) ကိစ္စ အရေးပါ သည့် အင်အားစုများ (stakeholders) ဖြင့် သဘောတူညီပြီးနောက် ကုန်ကျစရိတ်များ အပြည့်အဝ တွက်ချက် ဖော်ပြထားသည့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ် ထုတ်ပြန်ခြင်း၊ ၎င်းတွင် တိုင်းတာနိုင်သည့် ပစ်မှတ် ရည်မှန်းချက်များ၊ အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် အချိန်ဇယား၊ အရည်အသွေးဆိုင်ရာ အကန့် အသတ်များ အပေါ် အကဲဖြတ်ခြင်းကိစ္စများ ထည့်သွင်းပေါင်းစည်း ဖော်ပြရမည် ဖြစ်သည်။	မအောင်မြင်

ထိုသို့ EITI အဖွဲ့ဖြစ်ရေးနှင့်ပတ်သက်ပြီး "မိမိတို့သည် သဘာဝ သယံဇာတများ ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ရှိစေရန် ကြိုးပမ်းချက် EITI တွင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပါဝင်လိုပြီး ၎င်းကဏ္ဍများတွင် အမြင့်ဆုံး ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ရှိစေရေးကို အသေအချာ ဆောင်ရွက် သွားပါမည်။ ထို့အပြင် အကျိုးခံစားခွင့်များကိုလည်း ပြည်သူလူထုအများ စုကြီး ခံစားရရှိနိုင်ရန်နှင့် လူနည်းစုလက်တွင်းသာ ဖြစ်မနေရစေရန် ကြိုးပမ်းသွားပါမည်" ဟု ဦးသိန်းစိန် အစိုးရက ဖော်ပြခဲ့သည်။

မြန်မာအစိုးရ၏ EITI အဖွဲ့ဝင် ဖြစ်စေရန် အချိန်ကာလ သတ်မှတ်မှု အရ မြန်မာနိုင်ငံသည် ၂၀၁၃ ခုနှစ် အကုန်တွင် အဖွဲ့ဝင်လောင်း နိုင်ငံ ဖြစ်သွားမည် ဖြစ်သည်။ အမှန်ဆိုလျှင် မြန်မာနိုင်ငံသည် လက်မှတ် ရေးထိုး အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်ရန် လိုအပ်ချက် ၅ ချက် ရှိသည့် အနက် ၂ ချက်သာ ပြည့်မီပါသေးသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် EITI အဖွဲ့ဝင် ဖြစ်ရန်အတွက် အကောင်အထည် ဖော်ရန် လူသိ ရှင်ကြား ထုတ်ပြန် ကြေညာချက် ပြုခြင်းနှင့် EITI ကို အကောင် အထည်ဖော်ရန် အဆင့်မြင့် ဦးဆောင်သူတစ်ဦးကို တာဝန်ပေး ခန့် အပ်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

အရပ်ဘက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ ကုမ္ပဏီများနှင့် EITI ကိစ္စအပေါ်တွင် ပူးတွဲလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ EITI ကို အကောင်အထည်ဖော်နေသည့် ကိစ္စများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာရန် အင်အားစုအများ ပါဝင်သည့် အုပ်စု (MSG) ဖွဲ့စည်းထူထောင်ခြင်း၊ အင်အားစုပေါင်းစုံအဖွဲ့များ ပါဝင်၍ ထူထောင်ခြင်း၊ ကုန်ကျစရိတ်များ အပြည့်အဝ ဖော်ပြထားသည့် လုပ်ငန်း အစီအစဉ် စသည့် လိုအပ်ချက်များမှာ ယခုတိုင်ပြီးမြောက်ခြင်း မရှိသေးပါ။

ဤအချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပါက မြန်မာနိုင်ငံတွင် ယခု EITI ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ အခြေခံမူဘောင် မရှိသေးရုံမျှမက ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအဖြစ် ဖော်ပြရန် အရပ်ဘက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုလည်း ရယူနိုင်ခြင်း မရှိသေးပါ။

သို့သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ဖြစ်ပေါ်လာစေရေး အတွက် ဖိအားများ အောက်တွင် သို့မဟုတ် သယံဇာတ ထုတ်ယူနေသည့် လုပ်ငန်းများ၊ စာချုပ်များ ရပ်တန့်ပါရန် ဖိအားပေးခံနေရသည့် အနေအထားမျိုးတွင်၊ တစ်စုံတစ်ရာသော ပွင့်လင်းမြင်သာမှု အခြေခံမူဘောင်ကို အရင်ထူထောင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

EITI ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်မှုမှာ နိုင်ငံတစ်ခုက မိမိဘာသာ ဆုံးဖြတ် လုပ်ကိုင်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခု ဖြစ်သည့်အလျောက် စာချုပ်အဖွဲ့ဝင် ဖြစ်ရေးအတွက် အလျင်စလို မဆောင်ရွက်ရန်လည်း သတိကြီးစွာထားရန် လိုအပ်မည် ဖြစ်ပါသည်။ EITI လုပ်ငန်းစဉ်ကို အလောတကြီး ဆောင်ရွက်မှုကြောင့်၊ အရပ်ဘက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၏ အဓိပ္ပာယ် ရှိသည့် ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုများ လစ်ဟာ ကျန်ရစ်နေနိုင်သလို မထိရောက် အနှစ်သာရမဲ့သည့် ဥပဒေများလည်း ပေါ်ထွက်လာနိုင်ပါသည်။ ဤသို့ အကျိုးဆက် ၂ ခုအနက် တစ်ခုခု ဖြစ်လာပါက မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုကိုလည်း ထိရောက်စွာ မြှင့်တင်နိုင်မည် မဟုတ်ဘဲ EITI လုပ်ငန်းစဉ် တစ်ခုလုံးသည်လည်း တရားမဝင် ဖြစ်သွားနိုင်ပါသည်။

ထို့အပြင် EITI အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံတစ်ခု ဖြစ်ရန်မှာ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု အတွက်

ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ရာ၌ လေ့ရှိသော တထပ်သာ ဖြစ်ကြောင်း သိရှိထားရန် လိုအပ်ပါသည်။ EITI အဖွဲ့ဝင် ဖြစ်ရုံမျှနှင့် ဖွင့်ဟပြောဆိုခြင်း မရှိသည့်၊ များသောအားဖြင့် လိုက်နာလုပ်ဆောင်ခြင်း မရှိကြသည့် EIA နှင့် SIA ပြဿနာများကို အလိုအလျောက် ဖြေရှင်းနိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ပါ။ ထိုမျှမက အရပ်ဘက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၏ အဓိပ္ပာယ်ရှိသည့် ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုနှင့် မူဝါဒ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများလည်း အလိုအလျောက် ဖြစ်ပေါ်လာလိမ့်မည် မဟုတ်ပါ။

အဆင့်တိုင်းတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ရှိစေရေးအတွက် တခြားသော နောက်ထပ် အဆင့်များကို အသေအချာ လုပ်ဆောင်ကြရပါလိမ့်မည်။ ဥပမာ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေ ၏ ပုဒ်မ ၃၇ ကဲ့သို့သော ပုဒ်မ မျိုးကို ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထိုပုဒ်မအရ နိုင်ငံတော် အစိုးရကို (က) မြေအားလုံး၊ မြေပေါ်မြေအောက်နှင့် ရေပေါ်ရေအောက်၊ လေထုအတွင်းရှိ သယံဇာတများ အားလုံး၏ ပင်ရင်းပိုင်ရှင် အဖြစ် သတ်မှတ်ထားခြင်း၊ (ခ) နိုင်ငံပိုင် သယံဇာတများကို စီးပွားရေး အင်အားစုများက ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းကို လိုအပ်သည့် ဥပဒေများ ပြဌာန်းနိုင်ခြင်း စသည့် အခွင့်အာဏာများ အပ်နှင်းထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ထို့အပြင် ပုဒ်မ ၉၆ နှင့် ၁၈၈ တို့ကိုလည်း ပြန်လည်ဆန်းစစ် သင့်လှပေသည်။ ထိုပုဒ်မများအရ ပြည်ထောင်စုအစိုးရကို စီးပွားရေး စနစ် အပေါ်ချုပ်ကိုင်ရန် ပို၍ အခွင့်အာဏာ ပေးထားသည်။ ပို၍တိကျစွာ ဆိုရမည်ဆိုလျှင် ဗဟိုအစိုးရအနေဖြင့် သယံဇာတ ထုတ်လုပ်မှုများကို တိုင်းရင်းသားပြည်နယ်များ အတွင်း ဖြစ်နေသည့်တိုင်၊ စီမံခန့်ခွဲခွင့်နှင့် ရရှိလာသည့် အကျိုးအမြတ်များကို ခံစားခွင့်ရှိနေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ မျှတသည့် လုံလောက်သည့် ဝင်ငွေခွဲဝေဖြန့်ဖြူးမှု ဖြစ်စေရန်လည်း တိကျစွာ ပြဌာန်းထားမှု မရှိ ပါ။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၆၅ ရာခိုင်နှုန်းသော ပြည်သူလူထု၊ တနည်းအားဖြင့် ပြည်သူ ၃၅ သန်းခန့်မှာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှု အတွက် မြေနှင့် သစ်တောများကို မှီခိုအားထားနေကြရပါသည်။⁵⁶

ဤအခြေအနေတွင် အားနည်းချွတ်ယွင်းချက် ရှိနေသော ဥပဒေပြဌာန်းမှု၊ ဗဟိုအစိုးရမှ မြေနှင့် သဘာဝသယံဇာတများကို ချုပ်ကိုင်ထားခြင်းမှာ အခြေအနေအများစုတွင် ဒေသခံ ပြည်သူများ၏ အကျိုးကို ကာကွယ်မှု မပေးနိုင်ဘဲ အကျင့်ပျက် ခြစားမှုများနှင့် နောက်ဆုံးတွင် လူတန်းစား မညီမျှ ကွာဟမှုများ၊ ဆင်းရဲချမ်းသာ ကွာဟမှုများကြောင့် ဖြစ်သည့် မကျေနပ်မှုများ ပေါ်ပေါက်စေနိုင်ပါသည်။ ထိုမျှသာမက မတူကွဲပြားသည့် လူမျိုးများ၊ တိုင်းရင်းသားများနှင့် ဒေသများ အချင်းချင်း ကြားတွင်လည်း မညီမျှမှုများ ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ပါသည်။

တဖန် ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးဖိုရမ် ၂၀၁၃ ခုနှစ် အစီရင်ခံစာတွင် ဒန် စမစ် (Dan Smith) က တင်ပြထားရာ၌ ဤသို့သော ရလဒ်များသည် လူမှုဘဝ ညီညွတ်မှုအပေါ် ထိခိုက်စေပြီး အဖွဲ့အစည်းစနစ် အားနည်းချို့တဲ့နေသည့် အချိန်၊ စီးပွားရေးအရ ချို့တဲ့နေသည့် အချိန်၌ "ပဋိပက္ခများ ပေါ်ပေါက်၊ ကြီးထွား၊ ပေါက်ကွဲစေမည့် ရေခဲမြေခံ ဖြစ်နေပေတော့သည်" ဟု တင်ပြခဲ့သည်။⁵⁷

ဤသို့သော အခြေအနေတွင် အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီများ၏ ကျင့်

သုံး ဆောင်ရွက်မှု၌ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု အားနည်းခြင်းဖြင့် ပဋိပက္ခများ နှင့် ပြည်တွင်းစစ်အထိ ဆိုးကျိုး သက်ရောက်နိုင်သည်ကို ဖော်ပြနေပါသည်။

ထို့အပြင် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်ရန် ခက်ခဲလွန်းနေခြင်းကြောင့် ပွင့်လင်းမြင်သာသည့် အစိုးရစနစ်နှင့် ပတ်သက်၍ သံသယများ ပေါ်ပေါက်လာစေပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံပြင်ရန် လိုအပ်သည့် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် အရေအတွက် ၇၅ ရရှိရန် ဆိုသည်မှာ လက်ရှိ အခြေအနေတွင် လုံးဝ မဖြစ်နိုင်သလောက် ရှိပါသည်။ ထို့အပြင် လက်ရှိ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ စစ်တပ်ကိုယ်စားလှယ်များမှာ လွှတ်တော်နေရာ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းတွင် တရားဝင် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံရရန် မလိုအပ်ဘဲ အလိုအလျောက် ပါဝင်ခွင့်ပြုထားပါသည်။

အချုပ်ဆိုရလျှင် လက်ရှိနိုင်ငံ၏ အခြေအနေမှာ နိုင်ငံတော်ပိုင် စီးပွားရေး လုပ်ငန်း ၃ ခုမှာ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ ကဏ္ဍကို ချုပ်ကိုင်ထားကြပြီး အစိုးရကိုယ်စား နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီများထံမှ ပေးဆောင်ငွေများကို ထိန်းသိမ်းရယူ ခံစားနိုင်ကြပါသည်။⁵⁸

မြန်မာအစိုးရက မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း (MOGE) ထံမှတစ်ဆင့် လုံးဝ အကျိုးအမြတ် ရရှိနေချိန်၌ ပြည်ထောင်စု ကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ (USDP) နှင့် စစ်တပ် ကိုယ်စားလှယ်များက ၇၅ ရာခိုင်နှုန်းကျော် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် နေရာများကို လက်ရှိ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အောက်တွင် ရယူထားကြပါသည်။ သေချာသည်မှာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှ အစိုးရနှင့် စစ်တပ်တို့က အကျိုးအမြတ်များစွာ ခံစားနေရပြီး သယံဇာတများမှလည်း အရေးပါသည့် ဝင်ငွေကို ရရှိနိုင်ကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် လာမည့် အနာဂတ်ကာလ၌ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု အခြေခံမူဘောင်များ အစိုးရက ထည့်သွင်း ဆောင်ရွက်မည် ဆိုသည်မှာလည်း သံသယပွားစရာ ဖြစ်နေပါတော့သည်။

ဗဟိုအစိုးရ၏ အာဏာအတွက် ကိုယ်စားပြုထားခြင်း မရှိသည့် ဥပဒေမူဘောင် ပေါ်ထွက်လာမှသာလျှင်၊ မြန်မာ ပြည်သူများနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၏ အကျိုးစီးပွားကို ရှေးရှုမှသာလျှင်၊ မြန်မာနိုင်ငံရှိ သယံဇာတ တူးဖော် ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများသည် လူမှုဘဝဆိုင်ရာနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးအရ လျော်ညီသည့် ပြည်တွင်း စီမံခန့်ခွဲမှုများ ပေါ်ပေါက်လာရန် အကြောင်းရှိပါတော့သည်။

၂။ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ

နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများသည်လည်း နိုင်ငံတော်အစိုးရ အပြင် အုပ်ချုပ်မှုကဏ္ဍ နယ်ပယ်တခု အဖြစ် တာဝန်ရှိပြီး သယံဇာတ ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများအပေါ် စီမံအုပ်ချုပ်မှု ပြုနိုင်ပါသည်။ ယခု အချိန်တွင် ကုလသမဂ္ဂနှင့် ၎င်း၏ဌာနခွဲများက နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီချက် များစွာနှင့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များ၊ စံတန်ဖိုးများ၊ နိုင်ငံများက လိုက်နာစောင့်ထိန်းရမည့် ဝတ္တရားများနှင့် ရံဖန်ရံခါ ကော်ပိုရေးရှင်းများက လိုက်နာစောင့်ထိန်းရမည့် ဝတ္တရားများအပေါ် စောင့်ကြည့် ကြီးကြပ်နေကြပါသည်။ အထူးသဖြင့် လူ့အခွင့်အရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာ၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုဆိုင်ရာ အရေးများတွင် လေ့လာစောင့်ကြည့်နေကြခြင်း ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ အနေဖြင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သက်ဆိုင်သည့် နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီချက် ၃၁ ခုကို လက်မှတ်ရေးထိုးထားပါသည်။⁵⁹

အနည်းစုမှာ သယံဇာတ ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများ၊ ရွှေသဘာဝဓာတ်ငွေ့စီမံကိန်း ကဲ့သို့သော လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်နေမှုများနှင့် သက်ဆိုင်ပါသည်။ ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံက လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက် အနည်းငယ်ကိုလည်း လက်မှတ် ရေးထိုးထားပါသည်။⁶⁰

မြန်မာနိုင်ငံက ဇီဝသတ္တမျိုးကွဲမှုဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီချက် (CBD) ကို ၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင် လက်မှတ်ရေးထိုး ထားပါသည်။ ထိုစာချုပ်အရ ဇီဝသတ္တမျိုးကွဲမှုဆိုင်ရာ ထိန်းသိမ်းမှုနှင့် ရေရှည် တည်တံ့စေရန် ဒေသခံပြည်သူများ၏ ဗဟုသုတများ၊ တီထွင်ဖန်တီးမှုများ လုပ်ဆောင်နေမှုများကို လေးစားလိုက်နာရေး၊ ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရေး၊ မြှင့်တင်ပေးရေး ကိစ္စရပ်များ အတွက် အာမခံချက် ပေးထားပါသည်။ (ပုဒ်မ-၈)⁶¹

ရွှေသဘာဝဓာတ်ငွေ့စီမံကိန်းသည် ဇီဝမျိုးကွဲစုံလင်သည့် အဓိက နယ်မြေကြီးကို ဖြတ်သန်းသွားမည် ဖြစ်ရာ ကမ္ဘာပေါ်တွင် ထိခိုက်နစ်နာနိုင်ခြေ အရှိဆုံးဟု သတ်မှတ်ထားကြသည့် သစ်တောကြီးကို နှစ်ခြမ်းခွဲဖြတ်သန်းသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။⁶²

နာဂ-မင်္ဂလာ-ချင်း စွတ်စိုတောင်တန်းများနှင့် မြောက်ပိုင်း အီကွေတာအစွန် အင်ဒိုချိုင်းနား သစ်တောများကို ဖြတ်သန်းသွားမည် ဖြစ်ပါ

သည်။ ဤနေရာများသည် ကမ္ဘာ့တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ ရန်ပုံငွေအဖွဲ့ (WWF) က ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ဇီဝမျိုးကွဲ စုံလင်မှုအတွက် အရေးပါ၍ ဂေဟ စနစ်ဒေသကြီး ၂၀၀ ဟု သတ်မှတ်ထားသည့် ဒေသများတွင် ပါဝင်နေသည့် နေရာများလည်း ဖြစ်သည်။

သို့ဖြစ်ရာ ရွှေသဘာဝဓာတ်ငွေ့ စီမံကိန်းကြောင့် ဇီဝသတ္တမျိုးကွဲမှု ဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီချက် (CBD) အပေါ်တွင်လည်း သိသာထင်ရှားစွာ ထိခိုက်လာစေတော့မည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့တိုင်အောင် ဤစာချုပ်အပေါ် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နောက်ဆက်တွဲ ဆောင်ရွက်ချက်များ ဖြစ်သည့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အမျိုးသား ဇီဝမျိုးကွဲဆိုင်ရာ မဟာဗျူဟာလုပ်ငန်းအစီအစဉ် (NBSAP) တွင် ဒေသခံပြည်သူများ၏ ဇီဝမျိုးကွဲ စုံလင်မှု ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး အတွက် ပါဝင်ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်မှု အခန်းကဏ္ဍကို ပစ်ပယ် လျစ်လျူရှုထားဆဲ ဖြစ်ပြီး ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ သို့မဟုတ် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာ ဆောင်ရွက်နေကြသည့် အုပ်စုများကို NBSAP နှင့် ပတ်သက်၍ ညှိနှိုင်းတိုင်ပင် အကြံရယူခြင်း မရှိပါ။ ထို့ကြောင့် CBD ၏ အခြေခံမူများနှင့် ကွဲလွဲလျက်ရှိပါသည်။⁶³

ကုလသမဂ္ဂ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီချက်ကို မြန်မာနိုင်ငံက ၂၀၀၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် အသိအမှတ်ပြု လက်မှတ်ရေးထိုး ခဲ့ပါသည်။ ဤအချက်မှာ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် စာချုပ်တခု၊ ထုတ်ပြန်ကြေညာချက် တခုပါ မူဝါဒများအပေါ် လေးစားလိုက်နာမှု၊ လိုအပ်သည့် အကောင်အထည် ဖော်မှုများ လုပ်ဆောင်ခြင်းမရှိဘဲ လက်မှတ်ရေး ထိုးရုံမျှသာ ပြုလုပ်သည်ကို ဖော်ပြသည့် သာဓကကောင်းတခု ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့်- ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီချက် ပုဒ်မ ၃၂ ၌ စီမံကိန်းများ လုပ်ဆောင်ရာတွင် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများကို သတင်းအချက်အလက်များ လွတ်လပ်စွာ ကြိုတင်သိရှိခွင့်နှင့် ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် (FPIC) အခွင့်အရေးကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ပုဒ်မ ၁၀ တွင် အတင်းအကျပ် ပြောင်းရွှေ့နေရာချထားခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဥပဒေများကို ဖော်ပြထားသည်။ ပုဒ်မ ၂၆ တွင် မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု အခွင့်အရေးကို ဖော်ပြထားပါသည်။⁶⁴

အလားတူပင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအလုပ်သမားအဖွဲ့ချုပ် (ILO) နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီချက် ၁၆၉၊ ပုဒ်မ ၁၄ တွင်လည်း "ထုံးတမ်းစဉ်လာ အရ မြေယာရယူ ပိုင်ဆိုင်ထားကြသူများ၏ ပိုင်ဆိုင်မှု အခွင့်အရေးများကို အသိအမှတ်ပြုရမည်" ဟု ဖော်ပြထား ပါသည်။

ပုဒ်မ ၁၅ တွင် "၎င်းတို့ကို အသုံးချရာတွင်၊ စီမံခန့်ခွဲရာတွင်၊ စောင့်ရှောက် ထိန်းသိမ်းရာတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့် အပါအဝင် သဘာဝအရင်းအမြစ်များ အပေါ် အခွင့်အရေး" ကို ဖော်ပြထားပါသည်။⁶⁵

ILO နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီချက် ၂၉ အဓမ္မလုပ်အားပေး ခိုင်းစေမှုနှင့် ပတ်သက်၍လည်း လက်မှတ်ရေးထိုး အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်နေသည့် နိုင်ငံအစိုးရများက အဓမ္မလုပ်အား အသုံးချမှုကို ကန့်သတ်ရန် လိုအပ်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်များ ပြုရမည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။⁶⁶

သို့သော်လည်း ယခင်က ဆွေးနွေးဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပြည်တွင်းဥပဒေများမှာ ယခုနိုင်ငံတကာ စာချုပ်စာတမ်းများနှင့် ထုတ်

ပြန် ကြေညာချက်များပါ မူဝါဒများကို လုံးဝပစ်ပယ်ထားလျက် ရှိပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် အဓိကကျသည့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ စာချုပ် ၂ ခုကို လက်မှတ်ရေးထိုး အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်နေသည့် နိုင်ငံ ဖြစ်ပါသည်။ ကလေးသူငယ်ဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးနှင့် အမျိုးသမီးများအပေါ် ခွဲခြားဖိနှိပ် ဆက်ဆံနေမှုများ အဆုံးသတ်စေရေး နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီချက်တို့ကို လက်မှတ်ရေးထိုး ထားပါသည်။⁶⁷

လက်မှတ်ရေးထိုး အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်နေခြင်းသည် အထက်ဖော်ပြပါ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာများ၌ မြန်မာနိုင်ငံတွင်း ဆွေးနွေးဖြေရှင်းနိုင်ရန် အတွက် မှန်ကန်သောလမ်းကြောင်းပင် ဖြစ်သော်လည်း ဖော်ပြချက်များအရ မြန်မာနိုင်ငံက လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့် နိုင်ငံတကာ စာချုပ် ၂ ခုကို ထိရောက် လျော်ကန်စွာ အကောင်အထည် ဖော်နိုင်ခြင်း မရှိသေးပါ။

၃။ နိုင်ငံပြတ်ကျော် ကော်ပိုရေးရှင်းများ (TNCs-Transnational Cooperations)

တရုတ်အမျိုးသား ရေနံကော်ပိုရေးရှင်း (CNPC) ကဲ့သို့သော ကော်ပိုရေးရှင်းကြီးများ၊ အစုရှယ်ယာ ပိုင်ဆိုင်သူများသည်လည်း အုပ်ချုပ်ရေး စနစ်၏ အရင်းအမြစ်တခု ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ သို့သော်လည်း ရွှေသဘာဝဓာတ်ငွေစီမံကိန်းတွင် ကံမကောင်း အကြောင်း မလှစွာပင် CNPC က လျော်ကန်သည့် တာဝန်သိသည့် အခန်းကဏ္ဍကို ရယူ လုပ်ဆောင်ခြင်း မရှိခဲ့ပါ။ CNPC က နာမည်ဆိုးဖြင့် ကျော်ကြားနေပြီး အထူးသဖြင့် ဆူဒန်နိုင်ငံအတွင်း လူမျိုးတုံးသတ် ဖြတ်မှုများတွင် ဆူဒန်အစိုးရကို ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းများ တက်ကြွစွာ ပံ့ပိုးကူညီပေးနေသည့် အတွက်ကြောင့် ပို၍ သိက္ခာ ကျဆင်းစေပါသည်။

ထိုမျှမက "ရေနံအစိုင်အခဲများ စတင်တူးဖော်ခြင်း (Crude Beginnings)- တရုတ်အမျိုးသား ရေနံကော်ပိုရေးရှင်း (CNPC) ၏ နိုင်ငံတကာ စီမံကိန်းများတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေး စွမ်းဆောင်မှုဆိုင်ရာ အကျိုးဖြစ်ထွန်းမှု" ဟူသည့် အစီရင်ခံစာတွင် CNPC က လုပ်ငန်းစဉ်များ ပျက်ကွက် ချွတ်ယွင်းနေပုံကို ဖော်ပြ ထားပါသည်။ "ရပ်ရွာအဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဘက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများက ကုမ္ပဏီနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ပြဿနာများတွင် ပါဝင်ပတ်သက်ခွင့် ရှိရမည်"⁶⁸ ဟူသည့် အချက်ကို ချွတ်ယွင်း ပျက်ကွက် နေစေသည်။ CNPC အနေဖြင့် များစွာသော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ညစ်ညမ်းမှုများကို ကျူးလွန်ချိုးဖောက်ခဲ့သည်။ သမားရိုးကျနည်းဖြင့် မဟုတ်ဘဲ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် ညစ်ထေးစေသည့် လောင်စာများ ထုတ်လုပ်ခဲ့သည်" ဟု ကိုးကား ဖော်ပြထားသည်။

ထို့အပြင် ဆိုးကျိုးဖြစ်စေမည့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများလည်း ပြုခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။ ဥပမာအားဖြင့်- ဝင်နီဇွဲလားနိုင်ငံရှိ ဇီဝသတ္တမျိုးကွဲများ ရှိနေသော Orinoco (အိုရီနိုကို) ကမ်းခြေတွင် ညစ်ညမ်းစေသည့် ရေနံအစိုင်အခဲ (super-heavy oil) ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ကနေဒါနိုင်ငံ အယ်လ်ဘာ တာတွင် ကတ္တရာသဲ ထုတ်လုပ်ခြင်း စီမံကိန်းမျိုး ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ကို "ကမ္ဘာပေါ်တွင် ဖျက်ဆီးမှုအရှိဆုံး စီမံကိန်းများဟုလည်း ရည်ညွှန်း ခေါ်ဝေါ်နေကြသည်။"⁶⁹

CNPC ကုမ္ပဏီက မိမိဘာသာ လျော်ကန်သည့် စည်းမျဉ်းများ ပြဌာန်း ထိန်းသိမ်းလာမည့် အလားအလာမှာလည်း မတွေ့မြင်ရသေးပေ။

၂၀၁၁ ခုနှစ် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့ (Transparency International) ၏ အကျင့်ပျက်ခြစားမှု ညွှန်းကိန်းအရ CNPC ကုမ္ပဏီ သည် အကျင့်ပျက်ခြစားမှု အရှိဆုံး နိုင်ငံ ၁၀ ခု အနက် ၇ ခုတွင် စီမံ ကိန်းများ လုပ်ကိုင်လျက် ရှိသည်။⁷⁰

ထို့အပြင် သမိုင်းအရ CNPC ကုမ္ပဏီက ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ပွင့်လင်းမြင်

သာမှုတွင် ကုမ္ပဏီ၏တရားရုံးမှတ်၍ အမြဲတစေနိုင်ငံကျနေခဲ့သည်။ ရံဖန် ရံခါ ပထဝီတည်နေရာမျှကိုသာ ဖော်ပြ၍ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ပွင့်လင်း မြင်သာမှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး မည်သည့်သတင်း အချက်အလက်မျှ ဖော် ပြခဲ့ခြင်း မရှိပေ။ ဖော်ပြလျှင်လည်း အနည်းငယ်မျှသာ ဖော်ပြသည်။⁷¹

ထိုမျှမက CNPC ကုမ္ပဏီက နိုင်ငံတကာ ရေနံထုတ်လုပ် ရောင်းဝယ်မှု လုပ်ငန်းများ၏ နယ်ပယ် ၃ ခုဖြစ်သည့် ငွေပေးငွေယူ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ အကျင့်ပျက် ခြစားမှု တိုက်ဖျက်ရေး အစီအစဉ်တို့တွင်လည်း ရမှတ်များ နိမ့်ကျစွာ ရှိနေပါသည်။⁷²

နိဂုံးချုပ် မှတ်ချက်နှင့် အကြံပြုချက်များ

မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် လမ်းကြောင်းမှန်ပေါ်သို့ ခြေလှမ်းလျက်ရှိသည်ဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း၊ မြန်မာအစိုးရမှာ ကောင်းမွန်သည့် အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေး စနစ် ဖြစ်ရန် အလှမ်းဝေးနေပါသေးသည်။ မြန်မာအစိုးရအနေဖြင့် ၎င်းကိုယ်၌က သဘာဝသယံဇာတများ ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ရေရှည် တည်တံ့စေရေးအတွက်၊ 'ကောင်းမွန်သည့် အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်' လမ်းညွှန်မှုများနှင့် ကိုက်ညီသည့်၊ လျော်ကန်သော မူဝါဒအခြေခံ မူဘောင်တစ်ခု မချမှတ်နိုင်သမျှ ကာလပတ်လုံး၊ နိုင်ငံတကာ စာချုပ်စာတမ်းများနှင့် ကော်ပိုရေးရှင်းကြီးများ၏ စည်းမျဉ်းများက သဘာဝသယံဇာတများ အဟောသိ ကံဖြစ်ရမှု၊ ပျက်စီး ဆုံးရှုံးနေမှုကို လျော့နည်း ကျဆင်းစေလိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။ ရွှေသဘာဝ ဓာတ်ငွေ စီမံကိန်းသည်လည်း ဤသို့ပတ်ဝန်းကျင် ဆုံးရှုံးထိခိုက် ပျက်စီးစေမည့် စီမံကိန်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်း ဥပဒေမူဘောင်များက အထူးသဖြင့် သဘာဝသယံဇာတ ထုတ်လုပ်သည့်လုပ်ငန်းများတွင် ဤသို့ နိုင်ငံတကာ စံချိန်စံနှုန်း များကို ပြည့်မီသည့်အခါမှသာ၊ နိုင်ငံတကာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ ပြုသင့်ပါသည်။ ထိုသို့မဟုတ်ပါက စဉ်းစားဖွယ်ပင် မရှိပါ။ ဤအချက်မှာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ သူများ၊ ကော်ပိုရေးရှင်းကြီးများ၊ ပါဝင်ပတ်သက်နေသည့် အစိုးရများ၊ အစိုးရများ အကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး အသင်းအဖွဲ့များနှင့် မြန်မာအစိုးရ အပေါ် နည်းလမ်းပေါင်းစုံနှင့် ဖိအား သက်ရောက်စေသည့် အုပ်စုများအတွက် သတိပြုရမည့် တောင်းဆိုချက်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ပြောင်းလဲရန် လိုအပ် နေသည့် မူဝါဒ ဆိုင်ရာအရေးကို ဆိုင်းငံ့ဖင့်လေးထားပါက၊ ပါဝင်ပတ်သက်နေသည့် အင်အားစုအားလုံးအနေဖြင့် ကောင်းမွန်သည့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်မှုစနစ် ဖြစ်ပေါ်စေရန် လိုအပ်ချက်တာဝန်များကို လျစ်လျူရှုထားသည့် သဖွယ် ဖြစ်နေစေပါလိမ့်မည်။

အောက်ဖော်ပြပါ အကြံပြုချက်များကို ကုလသမဂ္ဂ၏ အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ရှုထောင့်မှ ချဉ်းကပ်၍ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ၎င်းတို့၏ ချဉ်းကပ်မှုအရ 'ပြည်သူများကို သူတို့ကိုယ်ပိုင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အရေးပါသည့် လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်သူများဟု အသိအမှတ် ပြုကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။ အထောက်အပံ့ခံ အပြစ်များဟူ၍ မသတ်မှတ်သင့်ပါ။'

မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရအတွက် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာနှင့် ပတ်သက်၍

- နိုင်ငံတကာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် တန်ဖိုးထားမှုများ၊ စံနှုန်းများနှင့် ညီသည့် ပြည်တွင်း သဘာဝပတ်ဝန်း ကျင်ဆိုင်ရာ မူဝါဒများ ရေးဆွဲရန်၊ အတည်ပြုရန် နှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရန်။ အချို့ကိစ္စများကို ဥပမာ အဖြစ် ဖော်ပြရလျှင် သယံဇာတထုတ်လုပ်သည့် လုပ်ငန်းတိုင်းအတွက်၊ စီမံကိန်းများ လုပ်ဆောင်ရာ တွင် ကြိုတင်အသိပေးပြီး လွတ်လပ်စွာ ဆန္ဒရယူမှု (FPIC)၊ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် ထိခိုက် သက်ရောက်နိုင်မှု အကဲဖြတ်စိစစ် မှု (EIA)၊ လူမှုရေးဆိုင်ရာ ထိခိုက်သက်ရောက်နိုင်မှု အကဲဖြတ်စိစစ်မှု (SIA) တို့ကို သီးခြားလွတ်လပ်စွာ အပြည့်အဝ လုပ်ဆောင်ရန် တောင်းဆိုပါသည်။ သို့သော် ဤအချက် များမှသာ ကန့်သတ်ချက် မဟုတ်ပါ။
- ထို့အပြင် ယခုကဲ့သို့ အကဲဖြတ်စိစစ်မှုများကို ဒေသခံပြည်သူလူထုများ၊ ထိခိုက်နစ်နာခံရမည့် ပြည်သူ လူထုများ နှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ရန်၊ ထို့အပြင် ဤလေ့လာအကဲဖြတ်ချက် တွေ့ရှိချက်များကိုလည်း မဖြစ်မနေ ထုတ်ပြန် ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။
- သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ပတ်သက်၍ အဓိကကျသည့် နိုင်ငံတကာ စာချုပ်စာတမ်းများကို အသိအမှတ် ပြုရန် နှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရန်။
- သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အမျိုးသားကော်မရှင် (NCEA) ၏ တာဝန်များနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ပြန်လည်စိစစ်ရန်၊ လိုအပ်ပါက သီးခြားလွတ်လပ်သည့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ကို လုံလောက်သော ဘတ်ဂျက်ထောက်ပံ့ပေးမှုဖြင့် ထူထောင်ရန်၊ လူမှုရေးနှင့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု အတွက် အလေးထား၍ အာမခံချက်ပေး နိုင်မည့် ဆုံးဖြတ်ချက်အခွင့်အာဏာကို တရားဝင် အပ်နှင်း ထားပါရန်။

လူ့အခွင့်အရေးနှင့် ပတ်သက်၍

- လက်ရှိတည်ဆဲ ပြည်တွင်းဥပဒေများသည် နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေး စံချိန်စံနှုန်း၊ တန်ဖိုးများနှင့် ကိုက်ညီစေရန် လက်ရှိဥပဒေ ပြဌာန်းမှုများ နှင့် ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတို့ကို ပြန်လည် မွမ်း မံပြင်ဆင်ရန် လိုအပ် ပါသည်။ ဤမျှသာ ကန့်သတ်ထားခြင်း မဟုတ်သော်လည်း၊ ဥပမာအချို့ကို ဖော်ပြ ရလျှင် လွတ်လပ်စွာစုဝေးခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာ ဖော်ပြပြောဆိုခွင့်တို့ကို မတရား ကန့်သတ်ချုပ်ချယ်ထား သည့် ဥပဒေများ (- ငြိမ်းချမ်းစွာ စုဝေးခွင့်နှင့် ငြိမ်းချမ်းစွာ စီတန်းလှည့်လည်ခွင့်ဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့် ရာဇသတ်ကြီး ဥပဒေမှ သက်ဆိုင်သည့် အခြားပြဌာန်းချက်များတို့မှ နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေး တန်ဖိုး၊ စံနှုန်းဖြင့် မညီသည့်အချက်များကို) ပယ်ဖျက်ရန် လိုအပ်ပါလိမ့်မည်။ လွတ်လပ်စွာ အသင်းအပင်း ဖွဲ့စည်းခွင့်ကို ကန့်သတ်သည့် ဥပဒေပြဌာန်းချက်များကိုလည်း ပယ်ဖျက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ (ဥပမာ-

၁၉၀၈ ခုနှစ် မတရားအသင်း အက်ဥပဒေ၊ ၁၉၈၈ ခုနှစ် အသင်းအပင်းများ ဖွဲ့စည်းခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေ၊ အဆိုပြုထားသည့် အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်း (အဲန်ဂျီအို) များ မှတ်ပုံတင်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေ။ အခြေခံ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး အခွင့်အရေးများကို ကန့်သတ်ချုပ်ချယ်ထားသည့် ဥပဒေ ပြဌာန်းချက်များကို ပြန်လည်ဆန်းစစ်၍ မွမ်းမံပြင်ဆင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ (ဥပမာ- အစိုးရအပေါ် အခြေပြု သည့် အိုးအိမ်၊ မြေယာနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုဆိုင်ရာ HLP ဥပဒေများ၊ မြေယာသိမ်းဆည်းမှု ဥပဒေ၊ "မြေယာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး" အတွက် ရည် ရွယ်သည့် ဥပဒေ ၂-ခု၊ လယ်ယာမြေ ဥပဒေ၊ မြေလွတ် မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများ စီမံခန့်ခွဲမှု ဥပဒေ)။⁷³

- ဥပဒေအသစ်များကို နိုင်ငံတကာ အလုပ်သမားအခွင့်အရေး တောင်းဆိုချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ ရေးဆွဲ၊ အတည်ပြု၊ အကောင်အထည်ဖော်ရန် နှင့် ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်ပေးပါရန်။ ဥပဒေအသစ်များ သည် (ILO) ၏ တန်ဖိုးများ၊ စံချိန်စံနှုန်းများနှင့် ကိုက်ညီရန် လိုအပ်ပါသည်။
- မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားလူ့အခွင့်အရေး ကော်မရှင် (MNHR) နှင့် ပတ်သက်၍ အဆိုပြုတင်ပြထားသည့် ဥပဒေ သည်၊ ပဲရစ် အခြေခံမူများနှင့် သေချာကိုက်ညီမှု ရှိစေရန်၊ သက်ဆိုင်ရာ အင်အားစု အသီးသီး (ဥပမာ-အတိုက် အခံ အင်အားစုများ၊ အရပ်ဖက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ) မှ ရေးဆွဲပြုစုရာတွင် ပါဝင် ဆောင်ရွက်ခွင့် ရှိစေရန် လိုအပ်ပါသည်။
- လူ့အခွင့်အရေး စာချုပ်စာတမ်းများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် နောက်ဆက်တွဲ ပြဌာန်းချက် (protocols) များကို အသိအမှတ်ပြုရုံမျှသာ မဟုတ်ဘဲ၊ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ပါရန်။ ဥပမာအားဖြင့်- နိုင်ငံသားနှင့် နိုင်ငံရေး အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီချက် (ICCPR) .. စသည်ဖြင့်။
- ဆက်လက် ဆောင်ရွက်နေသည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု လုပ်ငန်းများအတွက် ကုလသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေး ဆိုင်ရာ မဟာမင်းကြီးရုံး (OHCHR) နှင့် တက်ကြွစွာ ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ပါရန်။

ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် သဘာဝရင်းမြစ်များ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ပတ်သက်၍

- (EITI) သဘောတူညီချက် လက်မှတ်ရေးထိုး၍ အဖွဲ့ဝင် ဖြစ်လာစေရန်။ (EITI) ကိစ္စ ပြင်ဆင်မှု များနှင့် အကောင်အထည်ဖော်မှုများတွင် အရပ်ဖက်လူမှု အဖွဲ့အစည်းများ ပါဝင်နိုင်မှုကို သေချာ ဆောင်ရွက်ပေးရန်။
- မြန်မာနိုင်ငံက (EITI) အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် လျှောက်ထားသည့်နိုင်ငံ ဖြစ်လာစေရန်၊ အစိုးရက သယံဇာတထုတ်လုပ်သည့် လုပ်ငန်းများ အုပ်ချုပ်စီမံမှုစနစ်⁷⁴ တွင် ရှိနေသည့် အမှားအယွင်းများ လျော့နည်း စေရန်အတွက်၊ အောက်ဖော်ပြပါ မူဝါဒလမ်းညွှန်များ ချမှတ်ပေးပါရန်။ (သယံဇာတ တူးဖော် ထုတ် လုပ်သည့် လုပ်ငန်းကုမ္ပဏီများနှင့် သဘောတူ လက်မှတ်ရေးထိုးသည့် စာချုပ်များကို လူသိရှင်ကြား ထုတ်ပြန်ပေးရန်၊ စည်းမျဉ်းကြပ်မတ်သည့် အေဂျင်စီ ဌာနများအနေဖြင့် ဘက်စုံ အစီရင်ခံစာများကို ရေးဆွဲ၊ သဘာဝဓာတ်ငွေနှင့် သတ္တုတွင်း စီမံကိန်းများတွင် အချိန်နှင့်အမျှ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိပေးရေး သေချာဆောင်ရွက်ရန်၊ ယင်းတွင် ဘဏ္ဍာဝင်ငွေများနှင့် စီမံကိန်း၏ အသေးစိတ် အချက်အလက် များလည်း ပါဝင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် တာဝန်ခံမှုဆိုင်ရာ စံနှုန်း များကို နိုင်ငံ တော် ပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအထိ၊ သဘာဝ သယံဇာတရောင်းချမှုမှ ရရှိသည့် ရန်ပုံငွေ ဘဏ္ဍာများအထိ ချဲ့ထွင်ကျင့်သုံးရန်။)
- ဥပဒေအသစ်များကို ရေးဆွဲ၊ အတည်ပြု၊ အကောင်အထည်ဖော်ရန်နှင့် ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေကို ပြင်ဆင်ပေးပါရန်။ (ပွင့်လင်းမြင်သာမှု မရှိဘဲနှင့် အစိုးရကသော်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတော်ပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း များကသော်လည်းကောင်း လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးကို ပယ် ဖျက်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။) သို့ ဖြစ်စေရန် နိုင်ငံတော်အစိုးရကို သဘာဝ သယံဇာတအားလုံး ထိန်းချုပ်ထားခွင့် (ဥပမာအားဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေ ပုဒ်မ-၃၇) ကို ပယ်ဖျက်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ဝင်ငွေခွဲဝေမှုအတွက် ပြဌာန်းချက် မပါရှိဘဲ ဗဟို အစိုးရကို စီးပွားရေးအပေါ် ထိန်းချုပ်ခွင့်ပေးထားခြင်း (ဖွဲ့စည်းပုံ ဥပဒေ၏ ပုဒ်မ ၉၆ နှင့် ၁၈၈) တို့ကို ပယ်ဖျက်ပေး ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်ရန် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ၇၅% လိုအပ် သည်ဟူသည့် ပြဌာန်းချက်ကိုလည်း ပြန်လည်မွမ်းမံ ပြင်ဆင်ရန် လိုအပ်မည် ဖြစ်ပါသည်။ နောက်ဆုံးအနေဖြင့် စစ်တပ်ကို ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံရရန် မလိုအပ်ဘဲ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ၂၅% အလိုအလျောက် ရပိုင်ခွင့် ကိုလည်း ပယ်ဖျက်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။
- အစိုးရများနှင့် ကုမ္ပဏီများအတွက် နိုင်ငံတကာ အစီရင်ခံစာ စံနှုန်းများကို သတ်မှတ်ပေးရန်။

နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပတ်သက်၍

- နိုင်ငံတကာ စာချုပ်များ၊ သဘောတူညီချက်များ၊ စသည်နှင့် ပတ်သက်၍ ကောင်စွာ ဆက်လက်စောင့်ကြည့်နေသင့်ပါသည်။ ထိုစာချုပ်စာတမ်း သဘောတူညီချက်များတွင် ပြဌာန်းထားသည့် တန်ဖိုးများ၊ စံချိန်စံညွှန်းများကို အစိုးရများက ပျက်ကွက်ပါက၊ ထိုသို့ မလိုက်နာပျက်ကွက်သည့် အစိုးရများကို တာဝန်ယူ တာဝန်ခံမှု ဖြစ်ပေါ်လာ စေရန် ကြပ်မတ်ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံက ဇီဝသတ္တမျိုးကွဲ စုံလင်ထွေပြားမှုဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီချက်၊ ဌာနေ ပြည်သူများ၏ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ထုတ်ပြန် ကြေညာချက်၊ ကလေးများဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး၊ အမျိုးသမီးများအပေါ် နည်းမျိုးစုံဖြင့် ခွဲခြားဖိနှိပ်ဆက်ဆံမှုများ အဆုံးသတ်စေရေး နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီချက်တို့ကို တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုထားသော်လည်း၊ ၎င်းစာချုပ် စာတမ်းများပါ ပြဌာန်းချက်များ ကို လိုက်နာအကောင်အထည်ဖော်ရန် ပျက်ကွက်နေပါသည်။ မြန်မာအစိုးရအနေဖြင့် ဤနိုင်ငံတကာစာချုပ်များပါ စံနှုန်းများကို လိုက်နာပြည့်မီမှု မရှိမချင်း၊ စီးပွားဒဏ်ခတ် အရေးယူထားသည့် နိုင်ငံများအနေဖြင့် အရေးယူမှု များကို ရုပ်သိမ်းခြင်းမပြုကြပါရန် နှင့် နိုင်ငံခြားတိုက်ရိုက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအသစ်များ မြန်မာနိုင်ငံတွင် မပြုကြပါရန် တိုက်တွန်းတောင်းဆိုလိုပါသည်။
- မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရားဝင် မူဝါဒပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ဖြစ်ပေါ်လာစေရန် ရှေ့ဆောင်ပံ့ပိုးပေးသင့်ပါသည်။ ဤကိစ္စ များတွင် သက်ဆိုင်ပတ်သက်နေသူ အုပ်စုများအားလုံးက အဓိပ္ပါယ်ရှိစွာ နှင့် ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ပါဝင်ဆောင်ရွက် နိုင်ကြရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။

နိုင်ငံခြားကော်မရှင်များနှင့် ကော်ပိုရေးရှင်းများနှင့် ပတ်သက်၍

- ကော်ပိုရေးရှင်းများ လူမှုရေး တာဝန်ရှိမှု စံချိန်စံညွှန်းများအတိုင်း ကျင့်သုံးမှု၊ အတိအကျ လိုက်နာမှု၊ ရေရှည်တည်တံ့သည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒများကို မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဆောင်ရွက်နေသည့် ကိစ္စများအားလုံး၌ ကျင့်သုံးသင့်ပါသည်။
- မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်း ဥပဒေစည်းမျဉ်းများ မရှိသည့် ကိစ္စများ၊ သို့မဟုတ် မလုံလောက်သည့် ကိစ္စများတွင် လည်း အထက်ဖော်ပြပါ ကျင့်ထုံးများကို သေချာလိုက်နာ ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ကော်ပိုရေးရှင်းများနှင့် ရင်းနှီး မြှုပ်နှံသူများက သူတို့အိမ်ရှင်နိုင်ငံများ၊ သို့မဟုတ် နိုင်ငံတကာ ကော်ပိုရေးရှင်း၏ တာဝန်ရှိမှု စံနှုန်းများကို လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရန် လိုပါသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ကော်ပိုရေးရှင်းတစ်ခုက လူများနှင့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် တို့ နေထိုင်ပျော်ရွှင်ရေးကို မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။
- မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရ အထက်ဖော်ပြပါ လိုအပ်သည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး လုပ်ငန်းများကို ထိရောက်စွာ ရေးဆွဲ၊ အကောင်အထည် မဖော်မီမချင်း၊ သယံဇာတ ထုတ်လုပ်ရေး စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ရပ်တန့်ထားသင့်ပါသည်။ သို့မဟုတ် နောက်ထပ် အသစ် ဆက်ဆံမှုများ မပြုဘဲ နေသင့်ပါသည်။

အရပ်ဖက်လူမှု အဖွဲ့အစည်းများထံသို့ အခြား အကြံပြုချက်များ

- အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ (CSOs) များသည် သူတို့အချင်းချင်းသာ အလုပ်မလုပ်ဆောင်သင့်ကြပါ။ မြန်မာ နိုင်ငံ လူထုလူတန်းစား အားလုံးနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ မြန်မာအစိုးရနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ကော်ပိုရေးရှင်းများကို မူဝါဒပြုပြင် ပြောင်းလဲလာစေရေးအတွက် တိုက်တွန်းနှိုးဆော်၍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် လုပ် ဆောင်ပါရန်၊ ဤလုပ်ငန်းစဉ်များသည်လည်း အဓိပ္ပါယ်ရှိ၍ လူအများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။
- အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ (CSOs) များသည် ပြည်သူလူထုကို သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်၊ လူ့အခွင့်အရေး၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုအရေးများနှင့် ပတ်သက်၍ ပညာပေးနိုင်ရန် ဝိုင်းဝန်း ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ထိုအခါ ပြည်သူ လူထုများက နိုင်ငံရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် မည်သည့်အတွက်အရေးကြီးကြောင်း သဘောပေါက်နားလည်လာကြ မည် ဖြစ်ပါသည်။ သူတို့၏ တစ်သီးပုဂ္ဂလ ပြဿနာများအတွက် အရေးကြီး၍ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ဖြစ်ပေါ်လာ စေရန်လည်း အခန်းကဏ္ဍတစ်ခုမှ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ကြကြောင်း သဘောပေါက်လာကြမည် ဖြစ်ပါသည်။
- အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ (CSOs) များသည် အစိုးရ၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ နှင့် နိုင်ငံဘောင်ကျော် ကုမ္ပဏီများကို သယံဇာတ ထုတ်လုပ်နေမှု လုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ပတ်သက်နေပါက၊ ကိစ္စအလုံးစုံကို စောင့်ကြည့်လေ့လာနေ သင့်ပါသည်။ စီမံချက်များ တိုးတက် ဆောင်ရွက်နေသည့်အမျှ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးရာ စိုးရိမ် ပူပန်မှုများအပေါ် သေချာ အာမခံမှု ရှိစေရေးအတွက် ဖြစ်ပါသည်။

Endnotes

- 1 Stiglitz, Joseph. Globalization and Its Discontents. 2003. ix.
- 2 Stiglitz, Joseph. Globalization and Its Discontents. 2003. ix-x.
- 3 Governance for Sustainable Human Development: A UNDP Policy Document. ကုလသမဂ္ဂ ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်၏ မူဝါဒဆိုင်ရာ မှတ်တမ်း။ "ရှေ့ပြည်တည်တံ့သည့် လူသားဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက်လိုအပ်သည့် အစိုးရအုပ်ချုပ်မှုစနစ်"။ United Nations Development Program. 1994. အောက်ဖော်ပြပါ အင်တာနက်စာမျက်နှာတွင် ရယူနိုင်သည်။ <http://mirror.undp.org/magnet/policy/chapter1.htm>
- 4 Deciphering Myanmar's Peace Process: A Reference Guide 2013. Burma News International. 2013. 1.
- 5 Deciphering Myanmar's Peace Process: A Reference Guide 2013. Burma News International. 2013. 1.
- 6 Natural Riches? Perspectives on Responsible Natural Resource Management in Conflict-affected Countries. World Economic Forum. 2013. 38.
- 7 www.ecoworld.org/trees/articles2.cfm?TID=243
- 8 New Energy Architecture: Myanmar. World Economic Forum, Accenture, Asian Development Bank. June 2013. 19. Available at: http://www3.weforum.org/docs/IP/2013/EN/WEF_New_Energy_Architecture_Myanmar.pdf
- 9 New Energy Architecture: Myanmar. World Economic Forum, Accenture, Asian Development Bank. June 2013. 19. Available at: http://www3.weforum.org/docs/IP/2013/EN/WEF_New_Energy_Architecture_Myanmar.pdf
- 10 Millenium Development Goals: A compact among nations to end human poverty. United Nations Development Program (UNDP).
- 11 Tha Lun Zaung Htet. "Burma Parliament Approves Controversial Defense Budget". The Irrawaddy. 1 March 2013. Available at: <http://www.irrawaddy.org/archives/28162>
- 12 Tha Lun Zaung Htet. "Burma Parliament Approves Controversial Defense Budget". The Irrawaddy. 1 March 2013. Available at: <http://www.irrawaddy.org/archives/28162>
- 13 Huxley, Andrew. The Last Fifty Years of Burmese Law: E Maung and Maung Maung, LAWASIA. 1998.
- 14 Burma's Environment: People, Problems, Policies. The Burma Environmental Working Group. 2011. 17.
- 15 Leckie, Scott, and Ezekiel Simperingham. Housing, Land And Property Rights in Burma, Displacement Solutions and the HLP Institute. 2009.
- 16 Burma: Beyond the Law. "Article 19". 1996.
- 17 Leckie, Scott, and Ezekiel Simperingham. Housing, Land And Property Rights in Burma, Displacement Solutions and the HLP Institute. 2009.
- 18 Burma's Environment: People, Problems, Policies. The Burma Environmental Working Group. 2011. 20.
- 19 Constitution of the Republic of the Union of Myanmar. The Republic of the Union of Myanmar. 2008. Chapter 4, Section 96.
- 20 Constitution of the Republic of the Union of Myanmar. The Republic of the Union of Myanmar. 2008. Chapter 4, Section 196.
- 21 Constitution of the Republic of the Union of Myanmar. The Republic of the Union of Myanmar. 2008. Chapter 8, Section 390.
- 22 Burma's Environment: People, Problems, Policies. The Burma Environmental Working Group. 2011. 20.
- 23 Gutter, Peter. "Environment and Law in Burma". Legal Issues on Burma Journal. Burma Lawyers Council. No. 9. August 2001. Available at: http://www.ibiblio.org/obl/docs/LIOB09-environment_and_law_in_burma.htm
- 24 Burma's Environment: People, Problems, Policies. The Burma Environmental Working Group. 2011. 18.
- 25 For a more extensive brieing on the Environmental Conservation Law, we would urge readers to take a look at Burma Environmental Working Group's analysis, Update: The Envrionmental Conservation Law (March 30, 2012), which can be found at the following link: <http://bewg.org/en/pubs/inish/12/63>
- 26 Mulqueeney, Kala K. Myanmar's Environmental Legal Framework. , Asian Development Bank. 29 November 2012. Available at: http://www.gms-eoc.org/uploads/resources/144/attachment/3b_Mulqueeney_ADB_Myanmar_environmental_laws.pdf
- 27 Burma's Environment: People, Problems, Policies. The Burma Environmental Working Group. 2011. 17.
- 28 Universal Declaration of Human Rights (UDHR). United Nations. Articles 3, 5, 7. Available at: <http://www.un.org/en/documents/udhr/>;
- International Convention on Civil and Political Rights (ICCPR). United Nations. Articles 6.1, 7, 8, 9.1. Available at: <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CCPR.aspx>.
- 29 The Paris Principles play the role of assuring that National Human Rights Institutions (NHRI) meet minimum standards of assessment and accreditation, and are the principles by which an institution's legitimacy on human rights is assured.
- 30 Burma/Myanmar: New Forms of Control and Threats to Freedoms of Expression, Assembly and Association amidst Reforms Fan-fare. Asian Forum for Human Rights and Development (FORUM-ASIA). 2012. 6. Available at: <http://www.forum-asia.org/uploads/books/2013/March/FA-FFM-Burma-2013March.pdf>
- 31 Id.
- 32 "The World's Most Repressive Regimes 2003". Freedom in the World 2003: The Annual Survey of Political Rights and Civil Liberties. Freedom House. Special Report to the 59th Session of the United Nations Commission on Human Rights Geneva, 2003. 2003. vii.
- 33 World Report 2012: Burma. Human Rights Watch. 2012. Available at: <http://www.hrw.org/world-report-2012/world-report-2012-burma>
- 34 Burma/Myanmar: New Forms of Control and Threats to Freedoms of Expression, Assembly and Association amidst Reforms Fan-fare. Asian Forum for Human Rights and Development (FORUM-ASIA). 2012. 2. Available at: <http://www.forum-asia.org/uploads/books/2013/March/FA-FFM-Burma-2013March.pdf>
- 35 Id.
- 36 Id.
- 37 Id.
- 38 Burma's Environment: People, Problems, Policies. The Burma Environmental Working Group. 2011. 21.
- 39 Leckie, Scott, and Ezekiel Simperingham. Housing, Land And Property Rights in Burma, Displacement Solutions and the HLP Institute. 2009. 15.
- 40 Constitution of the Republic of the Union of Myanmar. The Republic of the Union of Myanmar . Chapter 1, Article 37. 2008.
- 41 Pinherio, Paulo Sergio, "Ending Burma's System of Impunity". New York Times. 27 May 2009. Cited in: Leckie, Scott, and Ezekiel Simperingham. Housing, Land And Property Rights in Burma, Displacement Solutions and the HLP Institute. 2009.
- 42 Leckie, Scott, and Ezekiel Simperingham. Housing, Land And Property Rights in Burma, Displacement Solutions and the HLP Institute. 2009. 15.
- 43 Burma's Environment: People, Problems, Policies. The Burma Environmental Working Group. 2011. 38.
- 44 Universal Declaration of Human Rights (UDHR). United Nations. Article 23. Available at: <http://www.un.org/en/documents/udhr/>
- 45 "Myanmar". Annual Report 2012: The State of the World's Human Rights. Amnesty International. 2012. Available at: <http://www.amnesty.org/en/region/myanmar/report-2012>
- 46 Id.
- 47 Alley, Patrick. "Essentials: Transparency and Accountability across the Resource Chain". Natural Riches? Perspectives on Responsible Natural Resource Management

in Conflict-affected Countries. World Economic Forum. 2013. 26.

48 "Country Rankings". 2013 Index of Economic Freedom. The Heritage Foundation. 2013. Available at: <http://www.heritage.org/index/ranking>

49 The 2013 Resource Governance Index: A Measure of Transparency and Accountability in the Oil, Gas and Mining Sector. Revenue Watch Institute. 2013. 6. Available at: http://www.renewwatch.org/sites/default/files/rgi_2013_Eng.pdf

50 "Burma". 2013 Index of Economic Freedom. The Heritage Foundation. 2013. Available at: <http://www.heritage.org/index/country/burma>

51 Id.

52 Alley, Patrick. "Essentials: Transparency and Accountability across the Resource Chain". Natural Riches? Perspectives on Responsible Natural Resource Management in Conflict-affected Countries. World Economic Forum. 2013. 26.

53 "Myanmar". The 2013 Resource Governance Index. Revenue Watch Institute. 2013. Available at: <http://www.renewwatch.org/countries/asia-pacific/myanmar/overview>

54 Id.

55 The EITI Requirements. Extractive Industries Transparency Initiative. 2013. Available at: <http://eiti.org/eiti/requirements>

56 Myanmar Country Profile. Food and Agriculture Organization of the United Nations, Statistics Division. 2011. Available at: http://faostat.fao.org/CountryProfiles/Country_Profile/Direct.aspx?lang=en&area=28

57 Smith, Dan. "Introduction". Natural Riches? Perspectives on Responsible Natural Resource Management in Conflict-affected Countries. World Economic Forum. 2013. 6.

58 "Myanmar". The 2013 Resource Governance Index. Revenue Watch Institute. 2013. Available at: <http://www.renewwatch.org/countries/asia-pacific/myanmar/overview>

59 Burma's Environment: People, Problems, Policies. The Burma Environmental Working Group. 2011. 17.

60 Leckie, Scott, and Ezekiel Simperingham. Housing, Land And Property Rights in Burma, Displacement Solutions and the HLP Institute. 2009. 15.

61 Sustaining Life on Earth: How the Convention of Biological Diversity Promotes Nature and Human Well-Being. Secretariat of the Convention on Biological Diversity. 2000. Available at: <http://www.cbd.int/doc/publications/cbd-sustain-en.pdf>

62 www.ecoworld.org/trees/articles2.cfm?TID=243

63 Burma's Environment: People, Problems, Policies. The Burma Environmental Working Group. 2011. 24.

64 United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples. United Nations. Available at: http://www.iwgia.org/iwgia_files_publications_files/UNDRIP.pdf;

65 Burma's Environment: People, Problems, Policies. The Burma Environmental Working Group. 2011. 24.; Indigenous and Tribal Peoples Convention. International Labor Organization. 1989. Available at: <http://www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?C169>

66 Convention Concerning Forced Labour. International Labor Organization. Article 1.1. 1930. Available at: http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=1000:12100:0::NO::P12100_INSTRUMENT_ID:312174

67 Leckie, Scott, and Ezekiel Simperingham. Housing, Land And Property Rights in Burma, Displacement Solutions and the HLP Institute. 2009. 8.

68 Matisoff, A. Crude beginnings: An Assessment of China National Petroleum Corporation's Environmental and Social Performance Abroad. Friends of the Earth. February 2012. 29.

69 Matisoff, Adina. Crude beginnings: An Assessment of China National Petroleum Corporation's Environmental and Social Performance Abroad. Friends of the Earth. February 2012. 31. Available at: http://libcloud.s3.amazonaws.com/93/51/b/1118/1/Crude_beginnings.pdf

70 Kowalezyk-Hoyer, Barbara. Promoting Revenue Transparency: 2011 Report on Oil and Gas Companies. Revenue Watch Institute and Transparency International. Feb 2011. Available at: http://www.euractiv.com/sites/all/euractiv/files/TI_PRT_2011_report_FINAL_EN.pdf

71 Promoting Revenue Transparency: 2008 Report on Revenue Transparency of Oil and Gas Companies. Revenue Watch Institute and Transparency International. 2008.

72 Id.

73 Many of these recommendations directly complement the Asian Forum's 2012 Recommendations to the government of the Union of Myanmar; Please reference the Asian Forum for Human Rights and Development 2012 report, entitled Burma/Myanmar: New Forms of Control and Threats to Freedoms of Expression, Assembly and Association amidst Reforms Fanfare, for an extensive list of Human Rights related legislative recommendations, not only to the government but also to the judiciary, relevant national commissions, and the UN Human Rights Committee. The full report may be found online at: <http://www.forum-asia.org/uploads/books/2013/March/FA-FFM-Burma-2013March.pdf>

74 These reforms are three of the ives directly outlined by the Revenue Watch Institute and represent more general overarching guidelines from the RGI 2013 findings; Please reference the Revenue Watch Institute 2013 Resource Governance Index: A Measure of Transparency and Accountability in the Oil, Gas and Mining Sector, for a more extensive look at these guidelines and the 2013 Resource Governance findings. The full report may be found online at: http://www.renewwatch.org/sites/default/files/rgi_2013_Eng.pdf

ရွှေသဘာဝ ဓာတ်ငွေ့လှုပ်ရှားမှု (SHWE GAS MOVEMENT)

ရွှေသဘာဝဓာတ်ငွေ့ လှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့ (SGM) သည် ရပ်ရွာအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ဖြစ်၍၊ ရွှေသဘာဝ ဓာတ်ငွေ့စီမံကိန်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံကို ဖြတ်သန်းသွားမည့် တရုတ်နိုင်ငံ၏ ရေနံ-ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းကို လူ့ အခွင့်အရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ တရားမျှတမှုများ၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ ထုတ်လုပ်ရေးကဏ္ဍတွင် ဘဏ္ဍာဝင်ငွေဆိုင်ရာ ပွင့်လင်းမြင် သာမှုအကြောင်းများအပေါ် အခြေခံ၍ ကန့် ကွက် လှုပ်ရှားနေသော အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်ပါသည်။

ရွှေသဘာဝ ဓာတ်ငွေ့လှုပ်ရှားမှု (Shwe Gas Movement) က ဒီဇိုင်းပြင်ဆင်သည်။ ဓာတ်ပုံများ မူပိုင်ဖြစ်သည်။

ရွှေသဘာဝဓာတ်ငွေ့ လှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့
(Shwe Gas Movement)

www.shwe.org

ဇူလိုင်လ၊ ၂၀၁၃ ခုနှစ်